

Taxa postală plătită în num. No. 324.716 929.

"Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 16. Telefon: 9-77. Előfizetési árak: Havonta 110, negyedévre 320, fél-évre 600, egészévre 1200 lej. Külföldre: Havonta 1, negyedévre 3, fél-évre 6, egészévre 16 dollár. Hirdetések díjszabás szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi és bányászi zsidóság egyetlen napilapja. Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmertelen leveleket nem fogadunk el. Kéziratok megőrzését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő, Felelős szerkesztő Jámbor Ferenc, Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 11

Ara 5 lej

Csütörtök, 1932 okt. 13.

5693. ÉV THISRI 13.

XV. ÉVF. 233. SZAM

Gömbös megtérése

A statárium felfüggesztése és a demokrátiás reformok beigérése után a magyar miniszterelnök szint vallott a zsidó kérdésben is.

Gömbös megtért.

Az egykori kapitány, akinek neve egybeforrott a magyarországi fehér terror borzalmas emlékeivel, barátságot és megértést hirdet a zsidóság felé. És beismeri — nyíltan, becsületesen és férfiasan —, hogy revízió alá vette álláspontját a zsidósággal szemben.

Tartozunk tehát mi is a magyar miniszterelnöknek azzal a beismeréssel, hogy csatlódtunk benne.

Még pedig kellemesen.

Mi is revízió alá fogjuk venni a róla alkotott véleményünket.

De csak majd akkor, ha tetteiben is olyanakká bizonyul, mint amiónek beszédeiben mutatkozott.

És annak a paradoxszerű jelenségnek, hogy a magyarországi hivatalos antiszemitizmust éppen a fajvédelem egyik meg alapítója szünteti meg, mi fogunk örvendeni a legjobban.

A nagy feltűnés

A nemzetközi bankárvilágban nagy feltűnést keltett, hogy az osztrák kormány kártérítésre kötelezte a Kreditanstalt igazgatási tagjait.

A jelentés nem teszi hozzá, de valószínű, hogy ez a feltűnés kellemetlen természetű volt.

Az osztrák kormány intézkedése azonban nemcsak bankkörökben keltett feltűnést, hanem az érdekelt közönség körében is.

A közönség feltűnése azonban lényegesen különbözött a bankárok feltűnésétől.

Mert míg a bankárok körében kínos hatást váltott ki a fenti radikális intézkedés, addig a közönség körében annál jólesőbbet.

Legfeljebb egy kicsit elkésettnek tartották.

A bankárok feltűnése egyébként értelmetlen.

Bizonyos bankárok ugyanis eddig hozzászóltak ahhoz, hogy a közönség kártára történő pénzügyi kilengéseiket egyszerűen tudomásul vegyék.

Az egyáltalában nem keltett feltűnést körükben, ha a betétesek pénzét elhódolva: ezer és százezer kiegészítést juttattak koldusbotra.

Olyan természetesen tartották ezt az „elintézési módot”, mintha valami bagatell ügyről volna szó.

Aki hátul marad, tegye be az ajtót — volt a bankárok jelszava és rendszerint a közönség volt az mely az ajtót betette a saját vagyona mögött.

Most fordult a kocka s nemcsak a közönség, de az osztrák államhatalom is megelégedte a bankár urak felelőtlenségét és kártérítésre kötelezte őket.

Ez lehet kínosan feltűnő — a bankárok számára, de egyáltalában nem kínosan feltűnő a közönség részére.

Sőt ellenkezőleg: szeretnénk, ha ez a kínos és nagy feltűnés olyan megszokottá válna, mint általában a bankbukások.

Sötét Intermezzók

Az egész világsajtó a leszerelés nehezen vajudó ügyétől hangos.

Hol Herriot akar leszereltetni, hol Pápa lenné az egyenlő fegyverkezés mellett, hol pedig Amerika és Anglia verik a nagydobot az egyetlen, a nagy, a kiharizhatóan megoldás mellett.

De a világsajtó egyelőre is hangos. Ragyogó konjunkturát jósolnak tudósok és írók, közgazdászok és csillagjósok, új vállálapítók és csödbe jutott bankárok.

Tele vagyunk reménységekkel és a Végső nagyvágását is megszegyentítő ígéretekkel.

Ha a nagy optimistáknak hinni lehet, úgy az emberiség olyan fényes korszakát éljük napjainkban, amilyenre még nem volt példa a történelemben.

10 milliárd frankos deficit vár a francia költségvetésre

Franciaországban is leszállítják a tisztviselői fizetéseket

Párizs, október 12. A francia kormány a köztársasági elnök, a miniszterek s az egész állami igazgatás személyzete fizetéseinek csökkentésére készül, tekintettel arra, hogy a költségvetés várható deficitje tízmilliárd

francia frank lenne. Az illetményméréséklés nem is volna egymagában elegendő a költségvetés egyensúlyba hozatalára és ezért adóemelést és új adókat fognak bevezetni.

Kinai kommunista agitátorok ássák alá a nyugalmat Mandzsuriában

A japán kormány külön bizottsággal védelmezteti Genben a japán álláspontot. Militarizálják a japán ifjúságot

London, október 12. Tokióban kinevezték azt a külön bizottságot, amelynek tagjai a Mandzsuriába kiküldött népszövetségi vizsgálóbizottság jelentésére tett japán kormány-észrevételekkel Genbe utaznak s képviselni fogják Japán a távolkeleti konfliktus ügyében a Népszövetség előtt. A bizottság szárazföldi uton teszi meg az utat Európába. Moszkvában néhány napra az utat meg fogják szakítani s tárgyalni fognak a szovjet külügyi népbiztosságával a távolkeleti helyzetet érintő kérdésekről. Egyidejű jelentés szerint a mandzsuri japán főparancsnokság rendeletére

fokozottan kutatnak kínai kommunista agitátorok után, akik röpcédulák terjesztésével állandóan kísérleteznek a japán hadsereg fegyelmének aláásával. Több városban tömeges letartóztatások vannak a nyomában. Az agitátorok rendkívüli hadbírókhoz kerülnek.

London, október 12. A japán kormány közlekedési rendeletet ad ki az ifjúság katonai nevelése ügyében. Az egyetemeken csak bizonyos ideig tartó katonai kiképzés után fogják felvenni az ifjakat s az egyetemeken is kötelező lesz a gyakorlati katonai oktatás is.

Államtanácson készítették elő Herriot londoni eszmecseréjét

A berlini lapok támadják a franciákat a londoni értekezlettel kapcsolatban. Ma estére várják Londonba Herriot-t

London, október 12. Az angol sajtó továbbra is érdeklődéssel tárgyalja Herriot és Macdonald küszöbön álló eszmecseréjének várható eredményeit. Egyes hírek szerint a francia kormányban megvan a hajlandóság arra, hogy bizonyosfokú leszerelést keresztülvigyen, de a németeknek vállalniuk kell újlag a lenygel korridor tiszteletben tartását.

Ezzel kapcsolatban több német lap Macdonald és Herriot találkozását illetően azt hangoztatja, hogy az előzetes konferenciának nyilvánvaló célja az, hogy egységes angol-francia front jön létre s azután megkíséreljék a közzegt terv Németországra történő rákényszerítését. Támadják a francia kormányt,

amelyet azzal vádolnak, hogy akadályozza a diplomáciai feszültség enyhülését.

Párizs, október 12. Ma délelőtt Lebrun elnökléte alatt államtanács volt, amelyen Herriot londoni eszmecseréje előkészítésével foglalkoztak. Beavatottak szerint Londonban meg fogják kísérelni a német egyenjogúsági követelések összeegyeztetését Franciaországnak a biztonságára irányuló igényével.

Egyébként Londonban Herriot érkezését ma estére várják. A francia miniszterelnök tanácskozásai befejeztével pénteken délután 4 órakor hagyja el ujra Londont.

kísérleteznek az új hadigázokkal.

A válság elméletben s a sajtó optimista tudósításaiban már jó egy pár hete véget ért, de a valóságban újabb leépítések történnek, újabb redukción s Belfastban a munkanélküliek tüntetési forradalmi jellegű öltének.

Mindez természetesen csak intermezzó; mintegy csak szépséghiba életünk gyönyörű, napfényes és egyre fényesebbé váló arculatán.

Milyen kár, hogy egyelőre csak ezeket az intermezzókat látjuk, csak eme intermezzók realitását érezzük a nyakunkon! Pedig minden óhajtatunk az, hogy végre a beigért gyönyörűségek világát és ne az intermezzók tényeit éljük át.

VILAG TÖKRE

Emile Zola

Halálának harmincéves évfordulójára írta Denise Leblond Zola

Denise Leblond Zola, Zola Emil leánya a világhírű író halálának harmincéves évfordulója alkalmával elmondja emlékeit atyjá, a nagy francia realista életéről.

Tizenhároméves voltam, amikor az apám meghalt. Ennek ellenére még ma is pontosan emlékszem a szülői házból történetekre. Azokra az izgalmas napokra, amikor a Dreyfus-affér ki pattant, édesapám száműzetésére és végül hirtelen tragikus halálára.

Édesapám egyike volt kora legismertebb és legnépszerűbb íróinak és mégis állandóan küzdött. Nyugodtan élhetett volna, de ő állandóan harcolni akart a jogért és igazságért. Már magánélete is állandó szálka volt a nyilvánosság szemében, de mi, gyermekei sohasem éreztük ezt, mert bennünket és anyánkat nagyon szeretett. Hogy törvényes feleségét mégsem hagyta el miattunk, az annak tudható be, hogy ehhez az asszonyhoz az ifjúkor szép emlékei fűztek. Idejét két családja között osztotta meg. Bátyám Jaques és én még túl fiatalok voltunk ahhoz hogy megértjük, mért van atyámnak olyan kevés ideje számunkra. Fogalmunk sem volt arról, hogy az ő igazi felesége az a kedves asszony, akit mi „Lady”-nak nevezünk és aki hetenként kétszer eljött értünk, hogy sétakocsizásra vigyen de csodálatosképpen soha sem érdeklődött anyánk felől.

Szívesen emlékszem vissza azokra a délutánokra, amikor édesapánkkal együtt ültünk az oszonna asztalnál és mindig olyan érdekes dolgokról beszélünk. Mit töröttünk mi akkor azzal, hogy az apánk nevét viseljük, vagy az anyánkét. Apánk mindent megkísérelt, hogy bennünket adoptáljan, de 12-ik életévünkig ez nem sikerült neki ami borzasztóan bántotta, később végül is legitím feleségének hozzájárulásával felvehettük a Zola nevet.

Zola Emil gondoskodott nevelésünkről, beiratott az iskolába és habár ő maga szabadgondolkodó volt, még vallásoktatásban is részesített bennünket.

Gyermekezésünkkel is sejtettük, hogy apánk valami jelentős személyiség. Ha sétálni mentünk vele, az emberek mély reverenciával üdvözölték, később pedig amikor már csak ellenségei voltak, tüntettek ellene. Előttünk sohasem beszélt magáról, csak egyetlen egyszer mutatott egy könyvet, amelynek címlapján az ő neve állt. Így tudtuk meg, hogy író és nagyon büszkék voltunk rá.

Hozzánk csak édesapám legintimébb barátai jártak. Hivatalos társaságát, hivatalos otthonában bonyolította le. Sűrűn járt hozzánk Paul Alexis, akinek a gyermekei játszópajtásaink voltak. Ő és édesapám néha éjszakákon keresztül vitatkoztak a Dreyfus-ügyről. Abban az időben valóságosan lázas volt az egész ház és így vettünk mi is tudomást arról, hogy apánk valami fontos dologban dolgozik. Azt is tudtuk, hogy ebből az ügyből kifolyólag rengeteg az ellensége, mert még az uccai énekesek is rosszindulatú célzásokat tettek apám szerepére a Dreyfus-ügyben.

Ugy emlékezem, mintha ma lett volna, arra a barátságos, verőfényes júniusi napra, amelyet Verneuilben töltöttünk az udvarban játszódóva. Egyszer csak megszólalt a kapucsgöng. Édesapám két legjobb barátja: Desmoulius és de Latat jöttek és egy leve-

let adtak át édesanyámnak, amelyen apánk arról ad hírt, hogy az Aurore-ben megjelent l'accuse című nagy cikke miatt bírósági eljárást indítottak ellene és ő barátai tanácsára két barátja Labories és Clemenceau társaságában elhagyta Franciaországot és Angliába utazott. Ő ugyan inkább a fegyházba ment volna, de Labories rábeszélte, hogy csak szökjenek meg, mert szabadon eredményesebben szolgálják az igazságot.

Néhány héttel később levelet kaptunk Angliából, amelyben apánk nagy honvágyról panaszkodik és magához rendel bennünket. Elutazásunk óriási izgalmak között ment végbe. Ellenségeink tudomást szereztek arról, hogy mi is Angliába megyünk és több antidreyfusista újságíró behatolt házuk kertjébe és borzalmasan kizörtak bennünket. Anyánk igen bátor asszony volt és éjjeliken keresztül virrasztva, vigyázott ránk. Ez annál is inkább helyén volt, mert a faluban olyan hírek terjedtek el, hogy apánk nem is utazott Angliába, hanem a házban rejtőzködik. Egy napon a postás egy levelet hozott, amelyben ismeretlen feladó édesapám képeit küldte átszurt szemekkel és levele tele volt fenyegetéssel. Még aznap éjjel felkészültünk az utra, mindent összecsomagoltunk, de nem vittünk semmit sem magunkkal, mert nem mertünk feltűnést kelteni.

Angliában, Plem városában éltünk két hónapig és ahogy a visszatérésünk ideje közeledett, apám kedélye egyre jobban elborult. Bántotta az a gondolat, hogy ismét egyedül marad. Angliai tartózkodása idején megégyeszer meglátogattuk, akkor már Londonban lakott nagy előkelő helyen. Kinozta az a gondolat, hogy talán sohasem térhet vissza Franciaországba. Egy évvel később bekövetkezett a várva-várt fordulat. A legfelsőbb törvényszék megsemmisítette a Dreyfus-ítéletet és apám is hazajöhetett.

Örömnök sajnos nem tartott sokáig. 1902 szeptember 28-án egy nappal hazatérése után, hirtelen elhunyt. Gázmergezés ölte meg. A szobájában álló kis kályha kéménye a nyár folyamán eldugult és a kiáradó szénegáz megölte. Édesapám felébredt a fojtó szagra és ki akarta nyitni az ablakot, de nem volt elég ereje hozzá, felesége, aki eszméletlenül feküdt mellette, nem lehetett segítségére.

Másnap reggel a cselédség feltörte az ajtót, orvost hívtak, de ez sem segíthetett már. Zola Emil halott volt.

Még tragikus halála sem tudott véget vetni az ellenségeskedésnek. Csak egy évvel halála után szállították át tetemét a Pantheonba. Halála után barátai vigyáztak a koporsóra, de még a temetésen is tüntetett a Dreyfus-ellenes tömeg.

Sokszor gondolok még ma is azokra a szavakra, amelyeket nekünk gyermekeknek mondott, amikor térdein ringatott: „kisfiam, kislányom, büszkélek lehetek apátokra. Engem az emberek elítéltek, mert az igazságért harcoltam“.

— Márkát hamisított egy stuttgarteri író. Stuttgartból jelentik: Roschmann Kurt író és Rutz Ida nyelv- és zenetanárnét vasárnap letartóztatták, mert rajtakapták őket, amint a villamoson hamis övenpennigesszel akartak fizetni. A rendőrség házkutatást tartott Roschmann lakásán, ahol teljesen folszerelt hamispénzverő műhelyt lepleztek le, nagymennyiségű kész és félkész hamis márkásokkal.

Fogorvosi rendelő

10 évi legjobb praksissal elköltözés miatt azonnal átadó Oradeán. Érdeklődők: „Fogorvos“ címre Rimanóczy-szállodába irjanak.

Select Muzgó

Select Muzgó

Mai kezdettel mutatja be:

Ketten egy autóban

c. gyönyörű filmoperettet. Marischka és Granichstaden zenéjével

Főszerepben:

Magda Schneider, Karl Ludwig Diehl és Verebes Ernő,

aki e filmben magyarul énekel. Mon. Sud-Est.

Műsoron kívül legújabb hangos heti hirdető!

Csődbemegy a páneurópai mozgalom is...?

Coudenhove-Calergi gróf összeveszett Herriot-tal

A Páneurópa mozgalomban felütötte fejét az egyenellenkedés

Belgrád, október 12. Dr. Markovics Laza volt igazságügyminiszter, aki részt vett a Baselben megtartott Páneurópai konferencián, a Politikában és támadást intézett Coudenhove Kallergi, a Páneurópai mozgalom kezdeményezője ellen a baseli konferencia kudarcát miatt. Ez a támadás annál jellemzőbb és annál nagyobb jelentőségű, mert dr. Markovics Laza, mint a jugoszláv nemzeti delegáció vezető tagja vett részt a konferencián és maga is mint a páneurópai mozgalom egyik előharcosa ismeretes.

Dr. Markovics megállapítja cikkében, hogy már a kongresszus személyi összetétele sem felelt meg a várakozásoknak, minthogy az európai közvélemény főbb képviselői az egyes országokból nem jöttek a kongresszusra. A vezető politikai személyiségek, a tudomány, művészet és a munka reprezentánsai hiányoztak a kongresszusról. Franciaország egyáltalán nem volt képviselve, az angol delegációban is csak egy volt miniszter szerepelt, az is inkább mint vendég. Németország sem küldött jelentősebb delegátusokat, az olasz delegációból is hiányoztak a fasiszta vezetők.

Szemére veti Markovics Laza a kongresszus vezetőségének azt is, hogy igen gyenge álláspontot foglalt el az egyes kérdésekben és a határozatok megformálásában. Több mint husz európai állam képviselve volt a kongresszuson és ezekből a nemzeti csoportokból és a rajtuk kívül megjelent egyéb személyiségekből jó szervezettel ki lehetett volna alakítani egy európai manifesztációt, amely legalább is méreteivel, hatni tudott volna az európai közvéleményre. Ehelyett — folytatja a cikk — gróf Coudenhove Kallergi egészen más irányt

adott a gyülekezetnek. A kongresszus egy olyan mozgalom manifesztációjának a jellegét vette fel, amelyet Coudenhove Kallergi személyesen vezet. Ilyen szűk felfogás folytán a kongresszus nem is tűnhetett fel mint a nagyszámú nemzeti manifesztációk szintézise az európai szolidaritás politikája mellett, hanem gróf Kallergi híveinek gyűlésévé zsugorodott, a páneurópai nemzeti csoportok nagy meglepetésre, akik tágabb és komolyabb felfogással jöttek el Baselbe.

Dr. Kallergi nemcsak, hogy félreszortotta és ignorálta a nemzeti csoportokat — folytatja dr. Markovics Laza — hanem még két kellemetlen meglepetést is szerzett nekik, az egyiket a kongresszus előtt, a másikat magán a kongresszuson. A kongresszus előtt, felhatalmazás nélkül, deplaszirozott levelet intézett Herriot-hoz s a francia miniszterelnök a támadás miatt visszavonult a tiszteletbeli bizottságból. Magán a kongresszuson pedig, a megnyitás napján, közölte, hogy valami európai pártot alakított meg, nem kérdeve meg senkit sem, hogy opportunusa ez vagy nem.

Cikke befejezésében Markovics Laza megállapítja, hogy a baseli kongresszus teljesen csődöt mondott és hogy szó sem lehet arról, mintha az európai közvéleményre bármilyen hatást is tett volna. A kongresszus kudarcából azonban nem következik, hogy azzal az európai Unió gondolata gyengült vagy lehetetlenné vált volna. Csak az a kérdés, hogy mikor fog ez az eszme megvalósulni, ha sem a hivatalos diplomácia, sem a magánkezdeményezés nem tudják erre megtalálni az igazi utat.

A katonák és farmerek buktatják meg Hoovert,

akivel együtt a Wall-Street politikai befolyása is megszűnik

London, október 12. Néhány hét múlva megtartják az amerikai elnökválasztást és ezen a választáson a köztársasági párt, vagy ahogy önmagát nevezi: Great Old Party halálraítélte-ként vesz részt. A próbaválasztásokon mindenütt, ahol eddig a köztársaságiak vezettek, most a demokraták kerültek ki győztesként. Aközül a sok köztársasági párti képviselő közül, akivel Chicagóban és Washingtonban alkalammal volt beszélni, egy sem akadt, aki őszintén remélne Roosevelt szociális reformjaitól Hoover újráválasztását.

Tagadhatatlan, hogy Hoover ma Amerika legnépszerűtlenebb embere. Amióta a veterán katonákat gázbombás támadással verette ki Washington-

ból, minden katona gyűlöli az elnököt. Maga Washington rendőrfőnöke éles hangú nyilatkozatban jelentette ki, hogy kár volt nyomorgó öreg katonák ellen egész hadsereget fölvonultatni és azokat, akik Verdunnál küzdöttek az amerikai lobogó alatt, fegyverrel kikérgetni saját fővárosukból. Hooverrel csak a Wall-Street, a bankok és a nagy iparosok vannak akik félnek. A farmerek, akik a négy év előtti választáskor még mind republikánusok voltak, most nagyrészt szintén Rooseveltre szavaznak. A gazdák elkeseredettek, azt mondják, hogy Hoover elsőrangú üzlet ember és Amerika egyik legjobb kereskedelmi államtitkára volt, de a krízis ellen semmit sem tudott tenni. Hoover

a népszerűtlenség tetőfokán fogja hagyni a Fehér Házat, hogy visszajön kaliforniai birtokára.

Európa szempontjából az ő bukása nem lesz előnyös, mert az elnök amerikai közvéleménnyel szembe fordulva, a háborús adósságok eltörlesztés mellett foglalt állást, ami egyébként amerikai bankárok és nagyiparosok álláspontja is. Ez okozza Hoover vesztét, mert az amerikai közvélemény tekinti a Wall Street washingtoni képviselőjének. Hoover ellenfele és Egyesült Államok leendő elnöke, Roosevelt, aki jelenleg Newyork állam kormányzója és aki mindössze 48 éves még nem játszott nagyobb szerepet az amerikai közéletben, tehát nem volt alkalma népszerűtlenné válni. A farmerek népe gyakran összetéveszti a meghalt köztársaságpartit elnökkel, Theodore Roosevelttel, aki az elnökjelöltnek csak távoli rokona volt Theodore Roosevelt gyermekei: Alice leánya, aki Roosevelt worth volt képviselőházi elnök özvegye és Theodore nevé fia, a Filippin szigetek kormányzója különben Hoover érdekében korteskednek.

Franklin Roosevelt nem nagykarriberű egyéniség, amint hogy az Egyesült Államok legjobb elnökei általában nem geniek, de rendkívül rokonszemes, előkelő modoru ur és sokkal inkább baloldali fölfogású, mint saját pártjának legtöbb vezére. Programja egyébként nagyon óvatos és meglehetősen határozatlan. Azt mondja, hogy meg akarja akadályozni a káros tőzsespekulációt, segítséget akar nyújtani bajba jutott földműveseknek és a munkanélkülieknek.

A háborús adósságok megfizetését követeli, de tudja, hogy ehhez pénz kell, ezért a vámok leszállítása utján lehetőséget akar nyújtani Európának az amerikai piacon. Programjának talán legfontosabb pontja az alkoholtilalom megszüntetése. Ez teszi megerősítővé Rooseveltet, aki a prohibíció eltörlesztésének jelszavával fog győzni az amerikai elnökválasztáson.

Uránia Muzgó

Általános közkívánatra mai kezdettel.

Tarzan a majomember

Főszerepben: a csodás

Jonny Weismüller

Monopol Metro-Goldwyn. Műsoron kívül hangos heti hirdető.

— Athénben tartóztatták le az egysikkasztó és csaló csikagói bankárt. Londonból jelentik: Csikagóban családunk kás, sikkasztás és csalás miatt eljárás van folyamatban a külföldön tartózkodó Insull-fivérek ellen. A bankárok egyikét Kanadában letartóztatták s most hír érkezik Samuel Insull athéni letartóztatásáról is. A két szökött volt tőzsdés törős milliós bankárt, akik az embereket tizezreit károsították meg bukásukkal, úgy Kanada, mint Görögország kiadatási formáságok elintézése után fogják adni az Egyesült Államok hatóságainak.

— Tüntettek a bécsi kereskedők. Bécsből jelentik: Az osztrák kereskedői tömeggyűlés után tüntető felvonulások rendeztek a Ringen. A tüntetés a várt háza előtt aránylag csendben folyt le, csak a parlament előterében voltak hatók elkeseredett kiáltások a tömegből.

— Elpusztítottak egy felbecsülhetetlen értékű barlangot. Párizsból jelentik: Vandálik jártak a Pyreneusokban let Le Basquide barlangban, amelynek szülfalain nemrég történelem előtti idők származó rajzokat és faragványokat találtak, amelyeknek kulturális jelentőségéről az archeológusok csodákat beszéltek. A től fogva a közigazgatási hatóság őrtette a barlangot, de a felgyűlet ugylátszik nem volt elég gondos, mert ismeretlen tettesek behatoltak s elpusztították a kiszámíthatatlan becslé emlékeket.

Megnyek a

Bucurestii Kelet tud.) utóbbi száma különböző élelmiszek árullám megerősíteni hogy szeptember állandóan em ha a beköve mondhatni t szerint szeptember általánosság gult meg folytán. A cikkkelnél eg gult a rizs, ipari készítm szappan és a len cikk ol folyamán: a

Normális másfél-száza íjesztő jelens vetése ezt al jövedelmek riódusában, e cikok idején a meg az élet külföldiek. ok kétségte megállítása, a maga után v emelkedését. természetü, tási cikk drá hat már más főnyersanyag csak emelkedt ugy a drágul mániában is öltene. A text határozottan

A drágulás megszorító ir Az import a sze, a piacon kisebb a kíná lisan be kell azért is, mer lalat, amely elkészülve, a totta üzemet tudta magát a Amig azonban ben a kereske ipar számára junktura peri

Drágasági t ni a lejtel sz lanságot, amé feketetőzsdén a devizákat é mindenesetre ható. Az elmu és a deviza- és nyos árfolyam Ezek az árfó is a paritásos a dollár 184 36—37-tel, a sillinget 22,50 a francia fra kete tőzsdén“.

A dollár szlönösebb fig párizsi tőzsdé utolsó napok nést szenved hausse-tendenc és hamarosan által felhajtó ca Nationala mentek vissza, nés a többi p a további eme

Tiszta való nem ámitás, **CZINK-nél** készül legszebb festés és tisztítás

let adtak át édesanyámnak, amelyen apánk arról ad hirt, hogy az Aurore-ban megjelent l'accuse című nagy cikke miatt bírósági eljárást indítottak ellene és ő barátai tanácsára két barátja Labories és Clemenceau társaságában elhagyta Franciaországot és Angliába utazott. Ő ugyan inkább a fegyházba ment volna, de Labories rábeszélte, hogy csak szökjenek meg, mert szabadon eredményesebben szolgálják az igazságot.

Néhány héttel később levelet kaptunk Angliából, amelyben apánk nagy honvágyról panaszkodik és magához rendel bennünket. Elutazásunk óriási izgalom között ment végbe. Ellenségeink tudomást szereztek arról, hogy mi is Angliába megyünk és több antidreyfusista újságíró behatolt házuk kertjébe és borzalmasan kintoztak bennünket. Anyánk igen bátor asszony volt és ejjeleken keresztül virrasztva, vigyázott ránk. Ez annál is inkább helyén volt, mert a faluban olyan hírek terjedtek el, hogy apánk nem is utazott Angliába, hanem a házból rejtőzködik. Egy napon a postás egy levelet hozott, amelyben ismeretlen feladó édesapám képeit küldte átszurt szemekkel és levele tele volt fenyegetéssel. Még aznap éjjel felkészültünk az utra, mindent összecsomagoltunk, de nem vittünk semmit sem magunkkal, mert nem merünk feltűnést kelteni.

Angliában, Plem városkában éltünk két hónapig és ahogy a visszatérésünk ideje közeledett, apám kedélye egyre jobban elborult. Bántotta az a gondolat, hogy ismét egyedül marad. Angliai tartózkodása idején mégegyszer meglátogattuk, akkor már Londonban laktott nagy előkelő helyen. Kínzta az a gondolat, hogy talán sohasem térhet vissza Franciaországba. Egy évvel később bekövetkezett a várva-várt fordulat. A legfelsőbb törvényszék megsemmisítette a Dreyfus-ítéletet és apám is hazajöhetett.

Örömről sajnos nem tartott sokáig. 1902 szeptember 28-án egy nappal hazatérése után, hirtelen elhunyt. Gázmérgezés ölte meg. A szobájában álló kis kályha kéménye a nyár folyamán eldugult és a kiáradó szénegz megölte. Édesapám felébredt a fojtó szagra és ki akarta nyitni az ablakot, de nem volt elég ereje hozzá, felesége, aki eszméletlenül feküdt mellette, nem lehetett segítségére.

Másnap reggel a cselédség feltörte az ajtót, orvost hívtak, de ez sem segíthetett már. Zola Emil halott volt.

Még tragikus halála sem tudott véget vetni az ellenségeskedésnek. Csak egy évvel halála után szállították át tetemét a Pantheonba. Halála után barátai vigyáztak a koporsóra, de még a temetésen is tüntetett a Dreyfus-ellenes tömeg.

Sokszor gondolok még ma is azokra a szavakra, amelyeket nekünk gyermeknek mondott, amikor térdein ringatott: „kisfiam, kislányom, büszkékhettek apátokra. Engem az emberek elítéltek, mert az igazságért harcoltam“.

Márkát hamisított egy stuttgarteri író. Stuttgartból jelentik: Roschmann Kurt író és Rutz Ida nyelv- és zenetanárnét vasárnap letartóztatták, mert rajtakapták őket, amint a villamoson hamis övenpennigesszel akartak fizetni. A rendőrség házkutatást tartott Roschmann lakásán, ahol teljesen felszerelt hamispénzverő műhelyt lepleztek le, nagymennyiségű kész és félkész hamis márkásokkal.

Fogorvosi rendelő

10 évi legjobb praksissal elköltözés miatt azonnal átad Oradeán. Érdeklődők: „Fogorvos“ címre Rimanóczy-szállodába írjanak.

Select Mozgó Select Mozgó

Mai kezdettel mutatja be:

Ketten egy autóban

c. gyönyörű filmoperettet. Marischka és Granichstaden zenéjével

Főszerepben:

Magda Schneider, Karl Ludwig Diehl és Verebes Ernő,

aki e filmben magyarul énekel. Mon. Sud-Est.

Műsoron kívül legújabb hangos heti hirdető!

Csődbemegy a páneurópai mozgalom is...?

Coudenhove-Calergi gróf összeveszett Herriot-val

A Páneurópa mozgalomban felütötte fejét az egyenetlenkedés

Belgrád, október 12. Dr. Markovics Laza volt igazságügyminiszter, aki részt vett a Baselen megtartott Páneurópai konferencián, a Politikában és támadást intézett Coudenhove Kallergi, a Páneurópai mozgalom kezdeményezője ellen a baseli konferencia kudarcja miatt. Ez a támadás annál jellemzőbb és annál nagyobb jelentőségű, mert dr. Markovics Laza, mint a jugoszláv nemzeti delegáció vezető tagja vett részt a konferencián és maga is mint a páneurópai mozgalom egyik előharcosa ismeretes.

Dr. Markovics megállapítja cikkében, hogy már a kongresszus személyi összetétele sem felelt meg a várakozásoknak, minthogy az európai közvélemény főbb képviselői az egyes országokból nem jöttek a kongresszusra. A vezető politikai személyiségek, a tudomány, művészet és a munka reprezentánsai hiányoztak a kongresszusról. Franciaország egyáltalán nem volt képviselve, az angol delegációban is csak egy volt miniszter szerepelt, az is inkább mint vendég. Németország sem küldött jelentősebb delegátusokat, az olasz delegációból is hiányoztak a fasiszta vezetők.

Szemére veti Markovics Laza a kongresszus vezetőségének azt is, hogy igen gyenge álláspontot foglalt el az egyes kérdésekben és a határozatok megformálásában. Több mint husz európai állam képviselve volt a kongresszuson és ezekből a nemzeti csoportokból és a rajtuk kívül megjelent egyéb személyiségekből jó szervezettel ki lehetett volna alakítani egy európai manifesztációt, amely legalább is méreteivel, hatni tudott volna az európai közvéleményre. Ehelyett — folytatja a cikk — gróf Coudenhove Kallergi egészen más irányt

adott a gyülekezetnek. A kongresszus egy olyan mozgalom manifesztációjának a jellegét vette fel, amelyet Coudenhove Kallergi személyesen vezet. Ilyen szűk felfogás folytán a kongresszus nem is tűnhetett fel mint a nagyszámú nemzeti manifesztációk szintézise az európai szolidaritás politikája mellett, hanem gróf Kallergi híveinek gyűlésévé zsugorodott, a páneurópai nemzeti csoportok nagy meglepetésre, akik tágabb és komolyabb felfogással jöttek el Baselbe.

Dr. Kallergi nemcsak, hogy félreszortotta és ignorálta a nemzeti csoportokat — folytatja dr. Markovics Laza — hanem még két kellemetlen meglepetést is szerzett nekik, az egyiket a kongresszus előtt, a másikat magán a kongresszuson. A kongresszus előtt, felhatalmazás nélkül, deplaszírozott levelet intézett Herriothoz s a francia miniszterelnök a támadás miatt visszavonult a tiszteletbeli bizottságból. Magán a kongresszuson pedig, a megnyitás napján, közölte, hogy valami európai pártot alakított meg, nem kérdezve meg senkit sem, hogy opportunus-e ez vagy nem.

Cikke befejezésében Markovics Laza megállapítja, hogy a baseli kongresszus teljesen csődöt mondott és hogy szó sem lehet arról, mintha az európai közvéleményre bármilyen hatást is tett volna. A kongresszus kudarcából azonban nem következnek, hogy azzal az európai Unió gondolata gyengült vagy lehetetlenné vált volna. Csak az a kérdés, hogy mikor fog ez az eszme megvalósulni, ha sem a hivatalos diplomácia, sem a magánkezdeményezés nem tudják erre megtalálni az igazi utat.

A katonák és farmerek buktatják meg Hoovert,

akivel együtt a Wall-Street politikai befolyása is megszűnik

London, október 12. Néhány hét múlva megtartják az amerikai elnökválasztást és ezen a választáson a köztársasági párt, vagy ahogy önmagát nevezi: Great Old Party halálraítélte-ként vesz részt. A próbaválasztásokon mindenütt, ahol eddig a köztársaságiak vezettek, most a demokraták kerültek ki győztesként. Aközül a sok köztársasági párti képviselő közül, akivel Chicagóban és Washingtonban alkalammal volt beszélni, egy sem akadt, aki őszintén remélné Roosevelt szociális reformjaitól Hoover újraválasztását.

Tagadhatatlan, hogy Hoover ma Amerika legnépszerűlenebb embere. Amióta a veterán katonákat gázbombás támadással verette ki Washington-

ból, minden katona gyűlöli az elnököt. Maga Washington rendőrfőnöke éles-hangu nyilatkozatban jelentette ki, hogy kár volt nyomorgó öreg katonák ellen egész hadsereget fölvonultatni és azokat, akik Verdunnál küzdöttek az amerikai lobogó alatt, fegyverrel kikergetni saját fővárosukból. Hooverrel csak a Wall-Street, a bankok és a nagy iparosok vannak, akik félnek. A farmerek, akik a négy év előtti választáskor még mind republikánusok voltak, most nagyrészt szintén Rooseveltre szavaznak. A gazdák elkecserekedtek, azt mondják, hogy Hoover elsőrangú üzletember és Amerika egyik legjobb kereskedelmi államtitkára volt, de a krízis ellen semmit sem tudott tenni. Hoover

a népszerűtlenség tetőfokán fogja elhagyni a Fehér Házat, hogy visszatérjen kaliforniai birtokára.

Európa szempontjából az ő bukása nem lesz előnyös, mert az elnök az amerikai közvéleménnyel szembefordulva, a háborús adósságok eltörlése mellett foglalt állást, ami egyébként az amerikai bankárok és nagyiparosok álláspontja is. Ez okozza Hoover vesztét, mert az amerikai közvélemény tekinteli a Wall Street washingtoni képviselőjének. Hoover ellenfele és az Egyesült Államok leendő elnöke, Roosevelt, aki jelenleg Newyork állam kormányzója és aki mindössze 48 éves még nem játszott nagyobb szerepet az amerikai közéletben, tehát nem volt alkalma népszerűtlenné válni. A farmok népe gyakran összetéveszti a meghalt köztársaságpárti elnökkel, Theodore Roosevelttel, aki az elnökjelöltnek csak távoli rokona volt Theodore Roosevelt gyermekjei: Alice leánya, aki Longworth volt képviselőházi elnök özvegye és Theodore nevű fia, a Filippin-szigetek kormányzója különben Hoover érdekében korteskednek.

Franklin Roosevelt nem nagykaliberű egyéniség, amint hogy az Egyesült Államok legjobb elnökei általában nem geniek, de rendkívül rokonszenves, előkelő modoru ur és sokkal inkább baloldali fölfogásu, mint saját pártjának legtöbb vezére. Programja egyébként nagyon óvatos és meglehetősen határozatlan. Azt mondja, hogy meg akarja akadályozni a káros tözsdéspekulációt, segítséget akar nyújtani a bajbajutott földműveseknek és a munkanélkülieknek.

A háborús adósságok megfizetését követeli, de tudja, hogy ehhez pénz kell, ezért a vámok leszállítása utján lehetőséget akar nyújtani Európának az amerikai piacon. Programjának talán legfontosabb pontja az alkoholtilalom megszüntetése. Ez teszi népszerűvé Rooseveltet, aki a prohibíció eltörlésének jelszavával fog győzni az amerikai elnökválasztáson.

Uránia Mozgó

Általános közkívánatra mai kezdettel.

Tarzan a majomember

Főszerepben: a csodás

Jonny Weismüller

Monopol Metro-Goldwyn. Műsoron kívül hangos heti hirdető.

Athénben tartóztatták le az egyik sikkasztó és csaló csikagói bankárt, Londonból jelentik: Csikagóban csalárd bankás, sikkasztás és csalás miatt eljárás van folyamatban a külföldön tartózkodó Insull-fivérek ellen. A bankárok egyikét Kanadában letartóztatták s most hír érkezik Samuel Insull athéni letartóztatásáról is. A két szökött volt többszörös milliós bankárt, akik az emberek tizezreit károsították meg bukásukkal, úgy Kanada, mint Görögország a kiadatási formások elintézése után ki fogják adni az Egyesült Államok hatóságainak.

Tüntették a bécsi kereskedők. Bécsből jelentik: Az osztrák kereskedők tömeggyűlés után tüntető felvonulást rendeztek a Ringen. A tüntetés a város háza előtt aránylag csendben folyt le s csak a parlament előterében voltak hallhatók elkecsereedett kiáltások a tömegből.

Elpusztítottak egy felbecsülhetetlen értékű bariangot. Párizsból jelentik: Vandálik jártak a Pyreneusokban levő Le Basquide barlangban, amelynek sziklafalain nemrég történelem előtti időből származó rajzokat és faragványokat találtak, amelyeknek kulturális jelentőségéről az archeológusok csodákat beszéltek. A től fogva a közigazgatási hatóság őriztette a barlangot, de a felügyelet ugyretlen tettesek behatoltak s elpusztították a kiszámíthatatlan becsű emlékeket.

Megnyek a

Bucuresti-B Kelet tud.) A utóbbi száma lönböző élelm kek árhullám megerősíteni hogy szeptem állandóan em ha a bekövet mondhatni tu szerint szepre általánosabbá gult meg e iolytán. A dr cikkeknél egy gult a rizs, a ipari készitm szappan és a len cikk ole folyamán: a k

Normális k másfél száza ijesztő jelensé vetése ezt ali jövedelmek al ródusában, a cikok idején a meg az élet d külnbözők. A ok kétségtele megállítása, az maga után voi emelkedését. A természetü, m tási cikk drág hat már más d főnyersanyaga csak emelkedő ugy a drágulá mániában is öitene. A texti határozottan d

A drágulás megszoritó int Az import a n sze, a piacon k kisebb a kínála lisan be kelle azért is, mert lalat, amely el elkészülve, a v totta üzemet és tudta magát a Amig azonban ben a keresked ipar számára a junktura periód

Drágasági té ni a lejjel sze lanságot, amely feketetőzsdén a devizákat és mindenesetre lé ható. Az elmul és a deviza- és nyos árfolyam Ezek az árfoly is a paritáson a dollárt 184- 36-37-tel, a p sillinget 22,50- a francia frank kete tözsdén“.

Mil res A dollár száll lönöbbsz figye párizsi tözsdéke utolsó napokba nést szenvedeti hausse-tendenci és hamarosan b által felhajtott ca Nationala mentek vissza, nés a többi pa a további emelk

Tiszta való nem ámitás, CZINK-nél készül legszebb festés és tisztítás

Megnyugodott a devizapiac, de emelkednek a közszükségleti cikkek árai

Feketenapok a bukaresti tőzsdén: milliókat veszítettek a további haussera spekulálók

Mi az oka a közszükségleti cikkek áremelkedésének. Másfélszázalékos emelkedést mutat a szeptember hónapról elkészített drágasági index

Bucuresti-Bukarest, október 12. (Az Uj Kelet tud.) Az egyik bukaresti lap legutóbbi számában kimutatást közöl a különböző élelmiszerek és ruházati cikkek árhullámzásáról. A kimutatás csupán megerősíteni tudja azt a megállapítást, hogy szeptember hónaptól kezdve az árak állandóan emelkedő tendenciát mutatnak, ha a bekövetkezett emelkedést nem is mondhatni túlzottnak. A lap kimutatása szerint szeptember hó folyamán az élet általánosságban másfél százalékkal drágult meg egyes cikkek áremelkedése folytán. A drágulás belföldi és külföldi cikkeknek egyaránt észlelhető. Megdrágult a rizs, a vaj, a turó, a hal, a bór- ipari készítmények, a ruházati cikkek, a szappan és a benzín. Ezzel szemben egyetlen cikk olcsóbbodott meg szeptember folyamán: a bab.

Mi idézte elő a drágulást

Normális körülmények között az élet másfélszázalékos drágulása nem volna ijesztő jelenség, mert egy család költségvetése ezt alig érzé meg. Ma azonban a jövedelmek általános csökkenésének periódusában, elbocsátások és fizetésredukciók idején a lakosság fájdalmasan érzé meg az élet drágulását, amelynek okai különbözők. A legelső és legfontosabb ok kétségtelenül a deflációs folyamat megállítása, amely a világ összes piacain maga után vonta a nyersanyagok árának emelkedését. Az ilyen emelkedés ragadós természetű, mert valamely világfogyasztási cikk drágulása elkerülhetetlenül kihathat már más cikkekre is. Ha az ipar két főnyersanyaga: a vas és a szén ugyan csak emelkedő tendenciát mutattak volna, úgy a drágulás a világpiacra és így Romániában is még határozottabb jeleget öltene. A textilcikkek az összes piacokon határozottan dráguló irányt vettek.

A drágulás egy másik okát a devizamegkorlátozó intézkedésekben kell keresni. Az import a minimumra zsugorodott össze, a piacon kevesebb lett az árú, tehát kisebb a kínálat. Az áremelkedésnek fatális hatása kellett következnie már csak azért is, mert igen sok belföldi iparvágalmat, amely erre a fordulatra nem volt elkészülve, a válság következtében leállította üzemét és ezért a belföldi piac nem tudta magát a kellő időben áruval ellátni. Amíg azonban most a krízis következtében a kereskedők szenvednek, a belföldi ipar számára az import leállítása új konjunktúra periódusát nyitja meg.

Nyugalom a valutapiacra

Drágasági tényezőként lehet elkönyvelni a lejjelel szemben mutatkozó bizalmatlanságot, amelynek eredményeképpen a feketetőzsdén paritáson felül értékesítik a devizákat és valutákat. Ezen a téren mindenestre lényeges enyhülés tapasztalható. Az elmúlt heti pánikhangulat elült és a deviza- és valutakurzusok egy bizonyos árfolyamon stabilizálódni látszanak. Ezek az árfolyamok mindenestre most is a paritáson felül vannak. Így például a dollárt 184-185-tel, a svájci frankot 36-37-tel, a pengőt 26-tal, az osztrák schillinget 22,50-nel, az olasz lírát 9,20-szal, a francia frankot 7,30-cal jegyzik a „fekete tőzsdén”.

Milliók veszteségek a bukaresti tőzsdén

A dollár szilárdasága azért érdemel különösebb figyelmet, mert a zürichi és párizsi tőzsdéken a dollár árfolyama az utolsó napokban néhány pontos csökkenést szenvedett. Ugyancsak megállt a hausse-tendencia a bukaresti tőzsdén is és hamarosan bekövetkezett a spekuláció által felhajtott árak visszaesése. A Banca Nationala papírjai 4750-ről 4175-re mentek vissza, hasonló arányú a csökkenés a többi papírosokban is. Azok, akik a további emelkedés reményében a hausse

ideje alatt vásároltak, milliók veszteséget szenvedtek. A bukaresti tőzsde meg nyugodott, de az elmúlt napokban kötött üzletek likvidálása, éppen a nagy árvesztességek következtében, igen nehezen megy végbe.

Természetes dolog, hogy a devizák áremelkedése kihat az áruira is. Am az árak emelkedésében igen fontos tényező a buza drágulása is. Ebben az évben a romániai termés olyan rossz volt, hogy az aligha fogja fedezni a belső szükségletet. Ma már ötvízezer lejt is fizetnek egy vagon búzáért, jóval többet, mint amennyit a buza világpiacon árá mutat. Már

Tudnivalók az Édesanyám szerdai premierjére:

1. Tekintettel az óriási érdeklődésre és az előrelátható nagy torlódásra, tanácsos korán megjelenni a pénztárnál és lehetőleg előre jegyet váltani.
2. A közönség kényelme érdekében délelőtti elővételi pénztárat nyitnak az Édesanyám előadásaihoz. Az elővételi pénztár d. e. 11-től 1-ig van nyitva.
3. A jegyek árusításának megkönnyítése céljából két pénztárnál, külön fogják árusítani a földszinti és az erkélyjegyeket.
4. A film hosszúságára való tekintettel, az előadásokat pontosan 3, 5, 7 és 9 órakor kezdik el. Pontos megjelenés kérik.
5. További intézkedésig semmiféle kedvezményes vagy szabadjegy nem érvényes az Édesanyám előadásaira.

pedig a kenyér ára dirigálja csaknem az összes élelmiszeri cikkek árát is. Ha a kenyér drágul, elkerülhetetlenül megy fel a hus, a zöldség és más hasonló cikkek ára is. Ilyen körülmények között a pékek áremelési kérései, amelyeket a városi tanácsok vezetői nem túl nagy lelkesedéssel fogadnak, az esetek többségében indokoltnak is mondhatók.

Az élet drágulása

A fentemlített bukaresti lap kimutatása szerint a drágulási index szeptember végén 37,62-öt mutatott. Ez azt jelenti, hogy a különböző ruházati, élelmiszeri és egyéb közszükségleti cikkek árai átlagban a békeidei. Ez természetesen az átlagot jelenti csupán, a különböző cikkek között a drágulás nagyon eltérő. Így például a ruhánál 58-szoros, a télikabátjánál 48-szoros, a cipőnél 36-szoros, az ingnél 29-szoros és a kalapnál 41-szeres az ár-

emelkedés. Az élelmiszeri cikkeknek az index jóval alacsonyabb, az importárakat kivéve. A buzaszót 22-szeres, a burgonya 20-szoros, a málliszt 40-szeres és a bab ugyancsak 40-szeres dráguláson ment át. A kávé 75-ször, a tea 60-ször, a cukor 26-ször, a hus 30-ször, a tej 20-ször és a vaj 35-ször olyan drága, mint volt a világháború kitörésének pillanatában. A szappannál 27, a tüzifánál 25, a petróleumnál 50, a talpbőrnel 24-szeres a drágulási indexszám. Ezeknek a különböző közszükségleti cikkeknek az átlaga (középarányosa) képezi az indexszámot, amelynek emelkedése, vagy csökkenése mutatja havonként azt, hogy az élet drágult-e vagy olcsóbbodott. Ez év július 30-án érték el a közszükségleti cikkek árai a legalacsonyabb nívót, augusztusban alig észrevehető emelkedés következett be, míg szeptemberben az emelkedés már másfélszázalékosra tett ki.

Ujra kizárták Zinowjewet és Kamenevet az orosz kommunista-pártból

Kivülők még az ellenzék 20 tagját zárták ki

London, október 12. Az oroszországi kommunista párt végrehajtóbizottsága ki zárta a pártból az ellenzéki frakció 20 vezető tagját, akiket azzal vádolnak, hogy a kommunista pártot megvetették nagyparasztozok, a kulákok megszerzésére tettek kísérleteket s nekik tulajdo

nkba ígérték visszaadni földjeiket. A frakció állandóan kritizálta Sztalin politikáját is s propagandájuk rossz hatást váltott ki. A pártból kizártak között van Zinowjew, az internacionálé volt elnöke, Kamenew volt római szöv. jethkövet s Uglanow volt munkaügyi nép

biztos. A két első kommunista vezetőt 1927-ben tévtanáik és ártalmas propagandájuk miatt egy ízben már kizárták a kommunista pártból, de írásbeli nyilatkozatok kiállítását követően, amelyekben mind ketten visszavonták, újra visszavették őket.

Pénteken temetik a hirtelen elhunyt Klebelsberg Kunó volt magyar közoktatásügyi minisztert

Budapest, október 12. Klebelsberg Kunó gróf nyug. magyar vallás- és közoktatásügyi miniszter tegnap a Korányi klinikán paratífusz után fellépett szívbénulásban váratlanul meghalt. A volt miniszter 57 éves volt. A magyar kormány Klebelsbergert a nemzet halottjának deklarálta és az országához kupolacsarnokából fogja eltemettetni.

A képviselőház szerdai ülésén Almássy Pál elnök kegyeletos szavakkal adózott az elhunyt Klebelsberg évtizedes közoktatásügyi miniszteri működésének. A nekrológ után az ülést a gyász jeléül fel függesztették. Szünet után a kormány-nyilatkozat vitájában a szociáldemokrata Payer Károly beszélt. Klebelsberg Kunót a Múzeum előcsar-

nokában fogják felvavatalozni. A nemzeti temetés pénteken lesz. A gyászszertartást Glattfelder Gyula csanádi püspök végzi. Gyászbeszédet mond Bethlen István gróf, Hóman Bálint és Váry Albert. A nyugalmazott miniszter földi maradványait a szegedi Fogadalmi templomban helyezik örök nyugalomra.

Egymilliólejes sibilással is vádolják Nagy Pált és büntársait

Terjed a budapesti nyomozás. Szekuleszt Bécsben felismerték

Budapest, október 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A budapesti rendőrség a valutásibilási bűnygyben tovább folytatja a nyomozást, melynek szálai a siberiek működésének egyre szélesebb területét hálózják be. A nyomozás újabb eredményeinek alapján a pesti vizsgálóbíró újabb letartóztatási végzéseket adott ki, amelyek milliók összegű valutacsempészek leleplezésekor vált szükségessé. A rendőrség vizsgálatot kért egy budapesti cég ellen, amely Bukarestből az egyik aradi bankon keresztül 1.000.000 lejt iratott folyószámlájának javára.

A budapesti rendőrség biztos nyomon haladva, megállapította, hogy az egymillió lejt csempészés is Rockenstein és társainak műve. Ez a társaság hosz-

szu idő óta nagyarányu valutásibilási manővereket hajtott végre és a rendőrségnek már is bizonyítékai vannak arról, hogy a bóröndrablási ügy jelentéktelen fontosságú a nagyszabásu csempészekhez viszonyítva, amelyeket Budapestben Rockenstein és Nagy Pál elkövettek. Ezek a sibilások már bizonyítottan vannak a budapesti rendőrség előtt és a társaságot, Magyarországra való visszazállítását után a bóröndrabláson kívül még néhány sibilásért felelősségre vonják.

Rockenstein nem vallott

Cluj-Kolozsvár, október 12. A bécsi rendőrségen tegnap szembesítették Szekuleszt Horvát hálókocsikalauzzal, aki határozottan felismerte benne az

egyik urat, aki az emlékezetes éjszakan a hálókocsiban Bauer Máriát kereste. Szekulesz továbbra is fenntartja, hogy ő nem volt a hálókocsiban és alibit tud igazolni, de a bizonyítékokkal szemben ez a tagadás valószínűleg mit sem használ.

A lapoknak arra a hírére vonatkozólag, amely szerint Rockenstein állítólag beismertő vallomást tett a zürichi rendőrségen, dr. Klein Miksa telefonon érintkezésbe lépett budapesti megbízottjával, akitől úgy informálódott, hogy ez a hír nem felel meg a valóságnak, mert Rockenstein semmiféle vallomást nem tett a zürichi rendőrségen.

Kolozsváron a törvényszék még nem döntött Nagy Pál ügyében, a kiadatási iratok pedig még mindig késnek.

Kiverték a zsidó diákokat a szegedi egyetemről

Gömbös kijelentette a magyar parlamentben, hogy revidálta antiszemizmusát

Budapest, október 12. A szegedi egyetemen és az egyetem falain kívül antiszemita kilengések történtek tegnap. A keresztény diákok az egyetem épületében egy feliratot találtak, amely Gömbösre nézve sértő volt. A felirat szerzői mögött a zsidó diákokat sejtették, akiket emiatt eltávolítottak az egyetemről. Az egyetemi hatóságok energikusan közbeléptek és így valószínű, hogy ez a kínos incidens — amely mindenesetre jellemző a magyar diákság egy részének mentalitására — rövidesen bekövetkező elintézését fog nyerni. Az eseményekről az alábbi tudósításunk számol be:

Kiverik a zsidó hallgatókat

Szeged, október 12. Kedden reggel a szegedi magyar királyi Ferenc József Tudományegyetem bölcsészeti karán az előadásra siető egyetemi ifjúság a legnagyobb meglepetéssel látta, hogy a Maximum auditorium mellett a falat díszítő hatalmas freskóba két szót véstek: „Le Gömbössel!” Az egyetemi ifjúság nagy felháborodással tárgyalta ezt az egyelőre ismeretlen kéz által elküvetett vandalizmust és nyomban kisebb csoportokba oszolva a jogi fakultásra vonultak, ahol elmondták a Gömbös miniszterelnök személye ellen irányult durva támadást. Ennek hallatára az itt tartózkodó ifjúság egy része az élettani intézetbe ment át, ahol a legnagyobb rendben és csendben végighallgatta a 9 és 10 óra közötti előadást.

Ennek végeztével az ifjúság felszólította a zsidó hallgatókat, hogy hagyják el az egyetem épületét, ami minden incidens nélkül meg is történt. A jogászok az orvostanhallgatókkal társulva a bölcsészeti kar épületébe mentek, ahol a Maximum auditorium előtt hosszasan és lelkesen tüntettek vitéz Gömbös Gyula miniszterelnök mellett. Féltenként órákor a diákság a központi egyetemről is eltávolította a zsidó hallgatókat, majd egy órákor az anatómiai intézet elé vonultak, ahol kisebb összejövetél támadt a tüntető egyetemi ifjúság és a zsidó hallgatók között. Amikor a diákság a legteljesebb rendben szétoszlott.

Békít a rektor

Közvetlenül az incidensek után a szegedi egyetem rektora a következő hírdetményt függesztette ki:

Mély sajnálattal értesültem arról, hogy több egyetemi intézetben és annak környékén egyetemi hallgatók rendezését idéztek elő. A legnyomatékosabban figyelemmel emetemenk hallgatóságát, hogy minden olyan magatartás, amely az egyetem munkáját veszélyeztetné, a legsúlyosabb megtorlást fogja maga után vonni. A mostani súlyos időben mindenkinek hazaforrás kötelessége, hogy tanulmányait fokozott szorgalommal végezze és munkájában senkit ne gátoljon. Számítok egyetemünk minden jóérzésű polgárának közreműködésére abban, hogy minden rendezésnek utját állja.

Szeged, 1932. október 11.

Dr. Schmidt Henrik rektor

Hivatalos cáfolat

Budapest, október 12. A kultuszminiszterterületre Szedről érkezett jelentés szerint a szegedi egyetemen mindössze az történt, hogy a bölcsészeti kar épületének egyik folyosóján körülbelül harminc egyetemi hallgató aki, elkésve érkezett az órára és emiatt az altiszt nem engedte be a tanterembe, zajongani kezdett, úgyhogy a lármára dr. Imre Sándor bölcsészeti dékán a folyosóra ment; érdeklődésére a zajongók azt a felvilágosítást adták, hogy hangos méltatlankodásuk oka az volt, hogy az altiszt nem engedte be őket az egyik tanár előadótermébe. A dékán a zajongó egyetemi hallgatókat igazoltatta és az esetről jelentést tett a rektornak. A rendezésnek sem politikai, sem felekezeti tendenciája nem volt.

A Magyar Távirati Irodával illetékes helyen közölték, hogy a vallás- és közoktatási miniszter értesülve a szegedi incidensről, azonnal a legszigorúbban utasította a szegedi egyetemi hatóságokat a rend legteljesebb megőrzésére és annak a reménynek adott kifejezését, hogy az egyetemi ifjúság is be fogja látni, hogy a tanulmányok zavartalan folytatása az ifjúság, a rend megővése pe-

dig az ország érdekében van.

Gömbös új politikája

Itt említjük meg, hogy Gömbös Gyula az új kormány parlamenti bemutatkozása alkalmával tartott beszédében rendkívül békés hurokat pengetett meg a zsidóság felé. Az új kormány egyik legfontosabb célja az első hasonló megnyilatkozása. Közvetlenül a Gömbös-kormány kinevezése után Kramer Pál nagyiparost kormánytanácsossá nevezték ki és az erről szóló hírt továbbították az összes külföldi lapoknak, mert Gömbös már az első pillanattól kezdve el akarta kerülni annak látszatát, mintha kinevezése új antiszemita kurzust jelentene Magyarországon.

Gömbös beszédének a zsidóságra vonatkozó passzusa a következőképpen hangzik:

Esztorgályos János (közbeszól): Ki kell tépni a magyar törvénykönyvből a numerusz klauzusz lapját.

Gömbös Gyula miniszterelnök: A keresztény felekezetek közötti békét, mint protárs ember, mélyesen kívánom. De kívánom a zsidókkal szemben is. (Hall-

Páncélos autókön harcol a katonaság a forrongó belfesti munkanélküliek ellen

Ostromállapotot kellett elrendelni a véres munkanélküli tüntetések miatt

London, október 12. Belfastban munkanélküliek tömege újabb támadásokat intézett a karhatalom ellen, amelynek emberei szorongatott helyzetükben kénytelenek voltak fegyverhasználathoz nyulni. Számos sebesülés történt a közelharcban. A tömeget páncélosautók és lovas-ság igénybevételével sikerült az uccákról eltávolítani. A városban szigorított rendszabályokat kellett életbe léptetni. A lakosságnak szankciók mellett tiltották a sötétség beálltától reggelig lakásaik elhagyását. Razziák folytak kommunista agitátorok kézrekerítésére. A rendbontó akciók megkezdése óta a letartóztatottak száma máris ezerre szaporodott.

London, október 12. Az Irsgiget angol fennhatóság alatt álló északi részén, Belfastban a munkanélküli tüntetések forradalmi jellegű fajták.

A szélsőséges elemek agitációja folytán nagy csoportok barikádokat emeltek a

munkásnegyed uccáin, az uccák felszedett köveitől körbevéve és

teljesen megbénították a forgalmat.

Más csoportok élelmiszerüzleteket és a katonaság részére kenyeret szállító gépkocsikat fosztották ki. Háromezer főnyi karhatalom csak fegyverhasználattal tudott boldogulni a zavargókkal szemben.

Négy halottja és több mint százhusz sebesültje van a mai összecsapásoknak.

Újabb katonai karhatalom van útban Belfast felé. A zavargók délből megkísérelték a város háza és a rendőrlaktanya megrohmozását, de meg kellett hát rálniok a páncélos gépkocsik gépfegyvertűre és a lovas attack elől. A városban hihetetlen fokra hágott az izgalom. Álhíreket terjesztettek óriási embervesztésekről, köztük mintegy száz halott. ról, akik a mai összecsapások során estek el.

A görög eszrog árusítói privilégiumot élveznek Nagyváradon?

Lecsukatták, majd kinyitották a palesztinai eszrogot árusító kereskedő üzletét

Oradea-Nagyvárad, október 12. (Az Uj Kelet tud.) Pár héttel ezelőtt Nagyvárad zsidósága körében mozgalom indult meg, hogy a közeledő szukkothi ünnepek alkalmával a zsidóság görög eszrog helyett palesztinai eszrogot használjon. Fuchs Benjamin főrabbi ugyanilyen tartalmu felhívást bocsátott ki, hangoztatva, hogy a vallásos zsidóság ne vásároljon görög eszrogot, amelyhez zsidó vér tapad. A Mizrahi-ifjúság is erőteljes propagandát fejtett ki a palesztinai eszrog használatára mellett.

Két nagyvárad kereskedő, névszerint: Spitzer Ábrahám és Grosz Ferenc görög eszrogot szereztek be, míg Ráth József zöldreáru kereskedő palesztinai eszrogot importált. Ezzel kapcsolatban Spitzer Ábrahám és Grosz Ferenc a nagyvárad rendőrségen feljelentést adtak be Ráth József ellen. Feljelentésükben arra hivatkoztak, hogy Ráth Józsefnek nincsen ipari engedélyje és így jogosulatlanul árulja a palesztinai eszrogot.

A feljelentés alapján a rendőrség közgei szerda délelőtt megjelentek Ráth József Zöldfa uca 23. szám alatti üzlet-helyiségében és úgy üzenték, mint az eszrogokat zár alá vették. Ráth József a történet után Blum Zsigmondhoz, az Uj

Kelet nagyvárad fiókiadóhivatalának vezetőjéhez fordult intervencióért, aki dr. Markovits Ignác városi tanácsossal együtt felkereste Egri polgármestert, hogy a nyilvánvaló igazságtalanságot orvosolja.

Markovits dr. kifejtette a polgármester előtt, hogy az eszrog rendkívül drága déligyümölcs, amely csak a hét szukkothi ünnepnapra és ezzel kapcsolatban bir értékkel s amennyiben ezideig nem sikerül eladni, úgy teljesen veszendőbe megy és a beszerző kereskedőre súlyos anyagi következményekkel jár. Az üzlet lezáratása egyébként is teljesen törvénytelen és indokolatlan.

Egri dr. polgármester helyt adott Markovits Ignác dr. érvelésének és engedélyt adott a palesztinai eszrogok árusítására. A polgármester eljárása Nagyvárad zsidóságán körében általános megnyugvást kéltett. Annál nagyobb felháborodással kommentálják a két kereskedő nobilnak egyáltalán nem mondható gesztusát.

A dolgozó és közéleti szerepet játszó nő regénye Szederkényi Annának legújabb könyve a „Felszabadultak” 203 oldal 32 lej Lepagenál Kolozsvár. Küldje bélyegben és portómentesen kapja. Kérje az új könyvszenzációk jegyzékét.

A vörös bárca

A szegény diplomája? Az élet kitaszítottjainak passzusa? Nem. Ez a kis darab vörös papíros a legnagyobb kitüntetés, mely filmet a román cenzorbizottság részéről érhet. Azt jelenti, hogy: „film educativ”. Magyarul: nem csak megengedhető, hanem egyenesen kívánatos, hogy a tanuló ifjúság is megnéze. De ettől függetlenül is, az első osztályú filmetek szokták a vörös bárccal kitüntetni.

Ezt a „signum laudis”-t érdemelte ki a Fox Film Corp. világfilme, a „Fájdalmak háza” (Édesanyám). Nines jelző, mely elég kifejező volna ennek a filmnek a méltatására. A megunt superlatívusok helyett egyszerűen csak azt írhatjuk, hogy ezt a filmet mindenkinek meg kell néznie!

A Zsidó Párt hivatalos közleménye

A Zsidó Párt irodája közli, hogy Deutsch Zoltán, Hermann Dezső, Simon Pál, Sámson Dezső, Simon Dezső, Burger Adolf, Devecseri László, Horovitz László felvették a községi választói névjegy zékbe. Kéri tehát a felsoroltakat, hogy jelentkezzenek a párirodában, ahol adják le a Biroul Populatiei által kiállított buletinjuket, hogy az iroda részük re a személyazonossági igazolványokat megszerezhesse.

Felkéretnek Liebermann Elek és Miklós és Róth István urak is, hogy a Biroul Populatiei által kiállított buletin-jüket szíveskedje nek az irodában leadni

Felkéretnek az alábbiak, hogy szíveskedjenek a hivatalos órák alatt az irodában megjelenni, hogy kérvényeik kiegészíthetők legyenek: Grünwald Márton, Balázs Imréné, Braun Jenő, Grünwald Julianna, Herskovits Henrik, Davidovits Mór, Márk Mór, Löbl Aron. Az iroda ügyfelek részére hivatalos órákat mindennap (szombat kivételével) délután 5-től 7-ig tart.

Nem fogadták el Gafencu lemondását

Bucuresti-Bukarest, október 12. A Dimineata szerint Vaida nem fogadta el Gafencu lemondását és legteljesebb melegegedését nyilvánította a külügyi alminiszter munkája iránt. Amennyiben azonban Gafencu mégsem kívánna megmaradni a külügyminisztériumban, ez esetben valamelyik másik tárccánál veszi a kormány igénybe képességeit. A Curenul szerint Lunjan tegnap este egyik barátjával elküldötte Manjuhoz kilépő levelét. A Lunjan-ügyet csak Mihalache hazaérkezése után fogják véglegesen elintézni.

A Kreditanstalt volt igazgatói ellen kiadott kártérítési rendelet nagy feltűnést keltett a nemzetközi bankvilágban

Bécs, október 12. A Kreditanstalt volt igazgatói ellen kiadott kártérítési igényt tartalmazó állami rendelet a nemzetközi bankvilágban nagy feltűnést keltett. Beavatottak szerint a kormány pénzügyi szempontból nem sokat vár az intézkedéstől s így annak politikai vonatkozásai elsőbbrangu fontossággal bírnak. Lehetőségesnek tartják, hogy az állam nem fog követelni egyebet a Kreditanstalt és a Bodenkredit vezetőitől, mint az 1929 óta felvett tantiémek visszafizetését.

A „Zsidó” Marx

Írta: Szabó Imre

A tartalomról: Rabbi Levy Marx családja — Marx Károly zsidó környezete — Marx és a Rotschildok — Bauer és Marx zsidóvitája.

A finom papírosra nyomott példányok

ára 30 lei

Az egyszerű kiadás ára:

15 lei

Megrendelhető bélyeg előzetes beküldése mellett is az Uj Kelet könyvszertályában Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Van egy polgári érintett a ellenére, h élet ezer és füzve Eur maihoz. módra n nem ismer Egy orszá ség, amely rancsoló nek, amely kedik, am létesít, egy vetése abs

A Szen Palesztina gárháború Ami ma történi, a ren pontos ellentmond vényeknek. sorolása és felrajzolha dést, amely Palesztináb

Egy eszt személyiség must. A pa kor a zsidó nyitva, a r főtatták e betiltottak. számtalan a a zsidó töke A palesztina évi zendülés kal való min tak minden politikai gy történtek. A ménykép a kezdtek dolg pedig 700.00 Az alapok kolonizációs hoz vezetett.

A kommuniz esődjét” és ját” kürtölté zsidó tömege mandzsuriái bizdsán, mo

Távolkelet va Azóta egy 2178 zsidó v és 2168 hagy ben 4075 zsid 666 vándorolt jában 4253 z tinába, míg a állott. Ugyan 2700 certifi munkások rés

hogy a másod a bevándorlás tét? Mik azo ebben a tenge országban, am peznek, egy Európa és Ar dag nemzeti nyögnék?

Az okok sokl nyekben keres 50.000 zsidó vá Ez a kompakt zas építkezést e elő. A városi emelkedtek, a n dig a duplájuk addig a pillanat a bevándorlást, nemzeti ban zsidó bevándorl gával hozta.

Ami kezd Az ezután k konszolidáció ké

Konjunktúra-sziget a krízis oceanjában

Irta: Dr. Wolfgang von Weisl

Az alábbi cikk, — amely önmagáért beszél, — a „Neue Freie Presse”-ben látott napvilágot.

Van egy földdarab a mi kapitalista-polgári világunkban, amelyet nem érintett a világgörög hulláma, annak ellenére, hogy ez az ország a gazdasági élet ezer és ezer idegszálaival van hozzá fűzve Európa és Amerika nagy centrumaihoz. Egy ország, amelyben rapid módra nőtt a bevándorlás és amely nem ismer jelentékeny kivándorlást. Egy ország, ahol nincs munkanélküliség, amelynek munkásszervezetei parancsoló módon bevándorlást követelnek, amelynek exportja állandóan növekedik, amely folytonosan új iparokat létesít, egy ország, amelynek költségvetése abszolút kiegyensúlyozott.

A Szentföld, a kicsiny, szegény Palesztina ez, amelyet még tegnap polgárháború és krízis tépázott meg. Ami ma a világ eme kis darabján történik, ahol 25 ezer négyzetkilométeren pontosan egymillió ember lakik, ellentmond a nemzetközi gazdasági törvényeknek. Nem elegendő a tények felsorolása és megnevezése ahhoz, hogy felrajzolhassuk azt a hihetetlen fejlődést, amely az elmúlt 18 esztendő alatt Palesztinában végbement.

Egy esztendővel ezelőtt a politikai személyiségek halálra ítélték a cionizmust. A palesztinai angol politika akkor a zsidó kolonizáció ellen volt irányítva, a munkás-bevándorlást feltartóztatták és a zsidó földvásárlást betiltották, a kormány által gördített számtalan nehézség és akadály letörte a zsidó tőke tulajdonosainak bizalmát. A palesztinai arabok, nyomban az 1929 évi zendülés után, elzárkóztak a zsidókkal való minden reláció elől és bojkottálják minden együttműködést. Itt-ott politikai gvikosszágok és házigyújtások történtek. A gazdasági krízis következményeképp a cionista alapok deficittel kezdtek dolgozni. 1931 augusztusában pedig 700.000 fontot tett ki a deficit. Az alapok bevételeinek csökkenése a kolonizációs tevékenység megbénításához vezetett.

A cionizmus ellenfelei és különösen a kommunista agitátorok Palesztina „csodáját” és „gazdasági katasztrófáját” kürtölték. Azt hirdették, hogy a zsidó tömegek egyedüli mentővára a mandzsuri határ mentén levő Birobidzsán, mocsaras területeivel és a Távolkelet vad őserdeivel.

Azóta egy év mulott el. 1928-ban 2178 zsidó vándorolt be Palesztinába és 2168 hagyta el az országot. 1931-ben 4075 zsidó ment be az országba és 666 vándorolt ki. 1932 első hat hónapjában 4253 zsidó vándorolt be Palesztinába, míg a kivándorlás teljesen megállt. Ugyanekkor az angol kormány 2700 certifikátot bocsátott ki zsidó munkások részére. Feltehető tehát, hogy a második fél évben erősebb lesz a bevándorlás, mint az elsőben. Mi történt? Mik azok a gazdasági jelenségek ebben a tenger és a Jordán közötti kis országban, amelyek atraktív pontot képeznek, egy olyan időben, amikor Európa és Amerika hatalmai és gazdag nemzetei a munkanélküliség alatt nyögnek?

Az okok sokkal távolabb eső körülményekben keresendők. 1924—26 között közel 50.000 zsidó vándorolt be Palesztinába. Ez a kompakt bevándorlási folyamat lázas építkezést és telekspekulációt idézett elő. A városi telkek árai ötvenszeresre emelkedtek, a mezőgazdasági földeké pedig a duplájukra, sőt háromszorosára is, addig a pillanatig, amíg be nem tiltották a bevándorlást. Lengyelország betiltotta a nemzeti bankjegyek kivitelét, ami a zsidó bevándorlás megtorpanását is magával hozta.

Amikor a helyzet javulni kezdett

Az ezután következő két esztendő a konszolidáció kezdetének periódusa volt.

A zsidó lakosság természetes szaporodása, a lassu bevándorlás mégis megmozgatták az élet kerekeit. A házak árai újra emelkedni kezdtek. A narancs — Palesztina illatos aranya — egyre jobb termést produkált. Amerikából, Délafrikából és Kanadából kapitalisták jöttek az országba, pénzt hoztak magukkal és azt újabb narancsültvényekbe fektették.

Mindenütt érezhető volt, hogy újra kezdődik az 1925. évi fellendülés. Ebben a pillanatban egy váratlan csapás éri a fiatal kolonizációs művet: az arabok támadása a zsidó telepekre 1929 augusztusában és ennek tetejébe Anglia szocialista kormányának anticionista magatartása, amelyet Passfield lord sugalmazott.

A hebroni, sáfedi és jeruzsálemi pogromok, bizonyos, hogy nagy veszteségeket jelentettek a zsidó gazdaságok számára. De nem katasztrófális mértékben. A zsidó életet elvesztése mélységes fájdalom volt, de 135 zsidó halott nem olyan nagy Palesztinánál, ahol a zsidó nép egy Zsidó-állam felépítéséért dolgozik. Az anyagi károk sem voltak oly nagyok: a néhány hónap alatt összehozott 650.000 font segítségével fedezte az anyagi károk nagy részét. Súlyos veszedelemnek bizonyult viszont az angol kormány kedvező magatartása az arabokkal szemben, akiket túlságosan nyíltan támogattak a mi kolonizációnk és a zsidó gazdaságok elleni harcban. A fegyverekkel eszközölt támadás után jött a gazdasági bojkott 1929—1930-ban. Az arab kereskedők őrséget állítottak minden zsidó üzlet elé és hónapokon keresztül megátolták, hogy arab vásárlók lépjenek be a zsidó üzletekbe. Szíriában és Transzjordániában Palesztina fiatal iparának termékeit bojkottálták. A fogyasztók lázadásával állottak szemben a zsidó kereskedők és iparosok.

Honapokig tartott a bojkott, amíg egy adott pillanatban brüszk módon megszűnt. A zsidók ebben az időben csak a zsidó lakosságnak nyitották meg üzleteiket és jó előrelátás szellemétől vezérelve nem is ujtották meg lerakataikat újabb rendelkezésekkel. Az arabok azonban 1929 őszén hatalmas árumennyiséggel látták el magukat a zsidó üzletektől elvont vevők kiszolgálására. Az eredmény groteszk volt: 1930 nyarán eljött a világgörög, amely az árak általános esését hozta magával. A zsidó-akiknek a bojkott következtében fel kellett frissíteniük lerakataikat — vártak. Később pedig amikor megkezdődött az árak esése, ők is kezdtek újabb árakat rendelni. Az árak természetesen sokkal kisebbek voltak, mint amilyen áron az arabok vették.

Betiltották a kóser husnak egyik helységeiből a másikba való szállítását

Nyilvánosságra került az erről szóló rendelet

Cluj-Kolozsvár, október 12. (Az Uj Kelet tud.) A kultuszminisztérium átiratot intézett az orthodox irodához a kóser hús szállítására vonatkozólag. Az átirat a következőket tartalmazza: „Az erdélyi orthodox izraelita központi iroda elnökeinek Cluj. No. 145.090—13258. 10 oct. 1932. Elnök Ur!

Szeptember 22-én kelt 1924. sz. átiratának elintézéséeként, van szerencsénk szíves tudomására hozni, hogy interven-

ciónkra a belügyminisztérium október 1-én kelt 12340. sz. rendeletével utasította az összes erdélyi vármegyei prefekturákat és rendőrségeket, hogy alárendelt szerveik útján tiltsák meg a kóser husnak egyik helységeiből a másikba való szállítását. St. Bradisteanu minisztériumi tanácsos.

A rendelet szigorú alkalmazása előreláthatólag véget fog vetni az ezen a téren mutatkozó anomáliáknak.

Franciaország komoly tervet készít elő a világbékére és a lefegyverzésre

Párizs, október 12. Lebrun francia köztársasági elnök megkezdte vasárnap hivatalos körutját Elzászban. Hinninben megtekintette a duzzasztóműveket s ez alkalommal Herriot miniszterelnök nagy beszédet tartott, amelyben szenzációs bejelentést tett. Többek között a következőket mondotta:

— Franciaország békében akar élni minden nemzettel és nagyon örülne,

ha a civilizáció érdekében folytatott békés munkáját sikerülne összekapcsolnia a Rajna másik partján élő nagy és dolgos nemzet munkájával. Hiszen ennek a másik népek is nagy érdeke fűződik a békés haladáshoz.

— A világ érdeklődésének központjában a leszerelés kérdése áll. Ezzel kapcsolatban a francia kormány nagy konstruktív munkán dolgozik. Terveze-

A rheumát legyőzhetjük, ha ..

Rheuma és annak különböző fajtái.

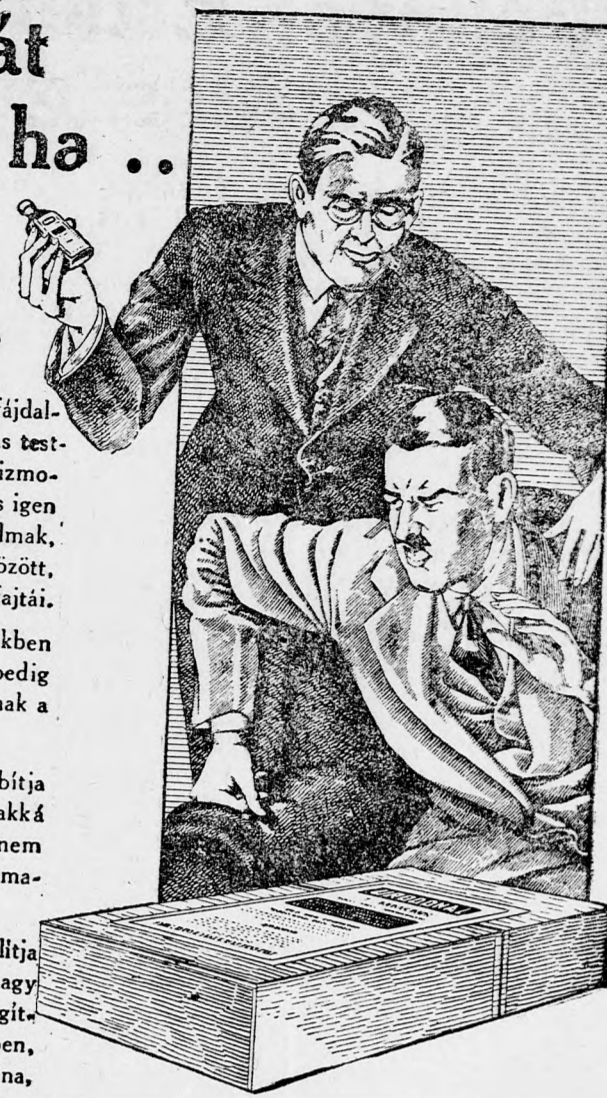
A rheuma minden fajtája: izületi, izombeli, idegrheuma stb.... ama bajok közé tartozik, melyeket a czúzos, köszvényes embereknél a húgysav idéz elő.

A csontokban és izületekben beálló heves fájdalmakban mutatkozik, megduzzasztja a fájdalmas testrészeket, megnehezíti a járást és mozgást. Az izmokat is gyakran megtámadja a rheuma, amikor is igen fájdalmasakká válnak. Derékzsába, yesebántalmak, izomfájdalmak a mellkasban és a bordák között, nyak-rheuma stb. az izomrheuma leggyakoribb fajtái.

Éles fájdalmat okoz főleg éjjel az izületi szövetekben és inakban, az izomcsoportok erős feszültsége pedig kínossá teszi az életet. Gyakran meg is dagadnak a lábak, a csuklók és a térdek.

Az évszakok változása, nedves időjárás súlyosbítja a rheumás fájdalmakat, melyek mind súlyosabbakká válnak, ha nem védekezünk ellenük idejében és nem szedünk URODONAL-t a rostos izzadásmányok támadásának megakadályozására.

Urodonal kiválasztja és bőséges vizelettel eltávolítja a vérből az ott felgyülemlt savakat és így nagy megkönnyebbülést szerez a betegnek; ezenfelül segítségével van a természetnek gyógyító tevékenységében, anélkül, hogy bármily tekintetben is hátrányos volna, vagy főleg akadályozná a szervezet működését.

URODONAL

kiválasztja a vérből a húgysavat.

Minden drogueriában és gyógyszerárban kaphatók

Ugyanazt az árut hónapokkal azelőtt. Az arabok súlyos veszteségekbe estek, adósságokba verődtek, nem bírták már a konkurrenciát állani és az arab kereskedők csődbejuttatása napról-napra szaporodik.

Az 1929.—30. évi arab pogroms gazdasági bojkott voltak azok az okok, amelyek révén Palesztina megmenekült a világgörög következményeitől. Ez az ország jól áthidalta a krízis fordulópontját. Van azonban egy másik ok is: a

tet készített, amelynek segítségével megszervezi a békét és megvalósítja a fokozatos leszerelést. E tervet azonnal eljuttatja a leszerelési konferencia elnökségéhez, mihelyt beérkeznek a választások azoktól az államoktól, amelyeket erre vonatkozólag megkérdezett.

— A terv alapja az államszövetségek rendszere és ezen az őszinte és loyális szövetségen alapul majd a világ békéje.

Beszédet mondott Lebrun is és azt hangoztatta, hogy Franciaország célja megszervezni a nemzetek közötti együttműködést, mert ez az alapja a kereskedelmi forgalom megélénkülésének és a munkanélküliség általános leküzdésének.

NAPRÓL NAPRA

Drezda és Prága futballválogatottjainak mérkőzése Drezdában nem jöhet létre, mert a rendőrség vezetője kénytelen volt közölni, hogy a drezdai horogkeresztesek mozgólódása miatt nem garantálhatja a csehszlovák játékosok testi épségét. A hitleristák azért akartak tüntetni a csehek ellen, mert a brünni monstre-hazaárulási perben Csehszlovákiában élő cseh-német nemzeti szocialistákat a bíróság elítélte. A csehszlovák szövetség lemondotta a mérkőzést Drezdának.

Az oroszországi Engelsben a hónap végén német színház nyílik meg. Új épületet a szovjet emeltetett a németeknek s megengedte a németországi színészeknek a beutazást szovjet területre.

Japánban a misszionáriusok hirdetői tarifaalapon folytatásokban közölik a bibliát. A lapok rengeteget keresnek, de úgy látszik a hitelesítő sem járnak rosszul ezzel a hitelesítő módszerrel.

Felhívás Erdély és Bánát zsidóságához!

Október 15-én megnyílnak a kolozsvári egyetem kapui. A zsidó diákok nagy része már Kolozsváron van és napok óta várja az Erdélyi Zsidó Diáksegélyező menzájának megnyitását. Csak a legutóbbi napokban sikerült kiküszöbölni azokat a nagy nehézségeket, amelyek súlyos akadályai voltak a menza megnyitásának. Nagy áldozatok és erőfeszítések árán sikerült csak a megnyitáshoz eljutni, a szegénysorsú zsidó diákoknak a tanév alatti ellátása azonban ezzel még nincsen biztosítva.

Ez az esztendő a tavalyinál is súlyosabb és felelősségteljesebb feladat elé állítja az Erdélyi Zsidó Diáksegélyező vezetőségét. Az elmúlt esztendő gazdasági leromlása, a zsidó existenciák tömeges összeroppanása valóságos katasztrófális kihatással volt diákjainkra. Azok, akik még tavaly szülői támogatással a menzán kívül folytathatták tanulmányaikat, azok, akik még tavaly egész díjat fizethettek a menzán, — azok ma szülei existenciájának összeomlása következtében, a szülői támogatás lehetőségeitől megfosztva gondterhesen állanak az új tanév küszöbén és szorultságukban az Erdélyi Zsidó Diáksegélyező támogatását kell hogy igénybe vegyék.

Emellett a támogatást nyújtó zsidó társadalom gazdasági teljesítőképességének leromlása is hatványozott nehézségek elé állítja az Erdélyi Zsidó Diáksegélyzőt. Mi azonban zsidó szívünk egész melegevel, energiánk minden latbatvetésével vállalkozunk ezt a nagy terhet és teljes áldozatkészséggel tesszük magunkévá ebben az évben is diákjaink sorsát.

Ennek a feladatnak a vállalásában az erdélyi zsidó társadalom a maga összességében is kell hogy osztozzék. A mai válságos időkkel együttjáró hullámzások létében veszélyeztetik zsidóságunkat és ebben a gondterhes, zürzavaros periódusban százszorososan érint bennünket az ifjúság és főleg a zsidó diákság sorsa, amely népünk jövőjének egyedül zálogát képezi. *Magunk alatt ásnók alá a talajt, ha magára hagynók ezt az ifjúságot a maga súlyos gondjaival. Önmagunkat, zsidóságunkat erősítjük diákságunk támogatásával. Nincs egyetlen parancsa a mai vajdó időknek, mint megmenteni az ifjúságot önmagának és zsidóságának.*

Hisszük, hogy Erdély zsidó társadalma a maga összességében és külön-külön egyénenként meg fogja érteni, át fogja érezni a reá háruló kötelességeket és — ha megtépzott lehetőségek közepette is — igaz zsidó szívvel, igaz zsidó áldozatkészséggel fogja magáévá tenni a tanulmányi feladatát, a gondoskodás feladatát. Hisszük, hogy hívás és kérés nélkül is hozzá fognak járulni az erdélyi zsidó testületek és a zsidó társadalom tagjai ahhoz a munkához, amelyet az erdélyi zsidóság nevében vállalt magára az Erdélyi Zsidó Diáksegélyező a mi diákságunkkal szemben.

A menza október 15-én megnyílik. Nyilvánuljon meg erre a napra minden vonalon az ifjúságról való társadalmi gondoskodás. E. Zs. D. helyi csoportok utalják át haladéktalanul a nyári akciójukkal produkált segélyösszegeket, a hitközségek juttassák el sürgősen a kiállításba helyezett szubvenciókat, zsidó

A konverziót módosító törvény

magyar fordítása a román szöveggel megrendelhető:

Cultura Hirlapirodánál
Cluj, Str. Memorandului 4.

Ára 20 lei

bélyegben előre beküldve portómentesen szállítjuk.

diákság pártfogói lépjenek akcióba a szívükhöz nőtt ügyért. Sürgős és határozatos támogatásra van szükség. Az Erdélyi Zsidó Diáksegélyező vezetősége ennek a támogatásnak reményében

SPORT

Két új játékos az osztrákok elleni amatőr válogatottban

Elégtételt kaptak az erdélyi futballisták

Cluj-Kolozsvár, október 12. (Az Uj Kelet tud.) A lengyel-román válogatott csufos kudarc után sportkörökben élénk érdeklődéssel tekintettek az osztrák amatőr válogatott ellen kiállítandó együttes összetételére. A sok indokolatlan és a játékosok érdemtelenül ért támadás után a központi futballszövetség mégis az erdélyi játékosokból állította össze az együttest, mely a mai erőviszonyokhoz mérten sikerültnek mondható. A komplett NAC csatársor és a NAC kapusa mégis bekerültek a válogatottba, úgy látszik a futballközpontról akart elégtételt adni a megbántott játékosoknak. Első alkalommal szerepel a nemzeti válogatottban Bulzan, az U. volt kiváló hátvédje és Gain ugyancsak az egyetemiek jóképességű szélsőhálójá. Gain beállítására legnagyobb meglepetés, mert bár az U. fedezete figyelemreméltó kvalitásokkal rendelkező futballista, úgy gondoljuk, hogy

nyitja meg a menzát és bizik abban, hogy nem fog magára maradni.
Cluj, 1932. október 12.

Dr. Kertész Jenő orsz. elnök, dr. Fischer József társelnök, dr. Elekes Miklós ügyv. elnök, Biró Andor, Danzig Hillel, dr. Dénes László, dr. Farkas Imre, Glancz Miksa, Jámbor Ferenc, Leichtmann Andor, Reichenberger Aladár, dr. Vass Zoltán és dr. Weisz Jenő a központi vezetőség tagjai.

még nincsen meg a kellő rutinja a nemzeti válogatottban való szerepléshez. A csapat felállítására így a következők: Czinczér, Bulzan—Albu, Gain—Vogl—Moravetz, Glanczmann—Kovács—Rónay—Bodola—Kocsis.

Tartalékok: Sfera és Chiroiu II. Meglepetés, hogy a futballszövetség még tartaléknak sem kalkulálta be Sepit, aki pedig Kolozsváron a WSC ellen klasz-sziszjátékot mutatott, a válogatottak ma, csütörtökön este Kolozsvárról indulnak Nagyváradon át Ausztriába.

Kolozsvári játékosok eldorádója Nagybanján. Ismeretes, hogy Nagybanján a fennálló két sportegylet, a Phönix és a CSB között fuzió jött létre. A Phönix CSB néven működő együttes rendkívül erős játékerőt képvisel és a szatmári alkerülethez tartozó csapatokat 5—6 gólaránnyal játsza veri. A CSB Phönix sikerének titka az, hogy abban főként kolozsvári, elsőklasszisú játékosok szerepelnek, akik itthon is vezetőszerepet vittek egyesületeikben. A nagybanjáni csatár sor csak kolozsvári játékosokból áll. Ezek közül Pálffy szereplése kelt feltűnést. Pálffy itthon elhanyagolták, Nagybanján pedig olyan elsőrangú munkát végzett, hogy a csapat leggőlképesebb embere lett. A nagybanjáni csatársorában rajta kívül Istvánffy II., Deák, Rosenfeld II. és Abrudán szerepelnek, centerfedezetük pedig Istvánffy I. Így a csapat támadó sora már Kolozsváron összeszokott játékosokból áll és a védelemben is a legjobb vidéki futballistákat koncentrálták.

15-én, szombaton este 9 órakor lesz megtartva a Farkas ucai római katolikus gimnázium dísztermében Boskovics Sándor zongoraművész kíséretével. Program: Bach: G-moll szonáta, Mendelssohn: Koncert, Cüteanu: Improvisation, Brahms: Joachim: Ungarische Tänze No. 4, Achron-Auer: Hebreisches Wiegeliid, Chanson: Poème, Wieniawski: Scherzo Tarantelle.

Az Opera műsora

Péntek, október 14: Cigánybáró.
Vasárnap, október 16 (este): Othello.
Hétfő, október 17: Lakmé.
Szerda, október 19: Othello.
Péntek, október 21: Figaró házassága.
Vasárnap, október 23 (este) diszeloadás és premier: Denevér.
Hétfő, október 24: Zsidónő.
Szerda, október 26: Denevér.
Péntek, október 28: Tannhauser.
Vasárnap, október 30 (este): Denevér.
Hétfő, október 31: Othello.

Szinkör-Mozgó műsora

Október 12-én: Édesanyám. A szezon leg nagyobb filmje. Az anyaság legmegrázóbb film-eposza.

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, október 13.

Bukarest. 13: Gramofon. 18: Vegyes zene. 20: Rádiószabadegyetem. 20:40: Gramofon. 21: Stefanovici operaénekes daleste. 21:20: Szimf. hangv.

Budapest. 10:15: Szalónzenekar. 13: Déli harangszó. Majd cigányzene. 16:30: Gyermekelőadás. 17: Gramofon. 18: Mezőgazdasági tanácsok. 18:30: Stranzky Aranka hangv. 19: Angol nyelvlecke. — 19:30: A Szader zenekar hangv. 20:45: Szép Ernő felolvasása. 21:15: Cigány zene.

Bécs. 12:30: A Cerda-vonónégyes hangversenye. 16:55: Hédervary Erzsébet és Julius Kurz hangv. 21:05: A bécsi szimfonikusok Beethovenste.

Heilsberg. 20: Mozart hangv. két zongorán. 21:05: Bizet: Carmen című operája George Baklanoff vendégszereplésével.

Milánó. 21:30: Thomas: Mignon című operája.

Párizs. 21:30: Herbach: Nina-Rosa c.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Visszautasították Fekete Mihály koncesszió kérését

A színházak és operák bukaresti vezérigazgatósága a napokban döntött az erdélyi kisebbségi színtársulatok koncessziói ügyében. A koncessziók kiadása körül számos meglepetés történt, különösen abban a tekintetben, hogy kik jutottak a színtársulatok megszervezéséhez és kiaknázásához való jogosultsághoz. Még nagyobb és nagyon is kinos meglepetést keltett művészi és írói körökben az egyik kérvénynek a visszautasítása. A kérvényező Fekete Mihály volt, az aradi és temesvári színház volt igazgatója, a kiváló művész és rendező, akinek kérését a vezérigazgatóság 4339. számú határozatával indokolás nélkül visszautasította. Fekete Mihály újszerű művészi program-maj szervezte volna meg társulatát, amelybe tömöríteni akarta a területen található lekváltásosabb színpadi erőket, hogy velük színrehozhassa Erdélynek felledésbe ment és a maguk idejében kevésbé méltatott, de értéks régi darbjait s egyúttal termelésre buzdítas az itt élő írókat, akik Fekete Mihály színtársulata révén művészi érvényesüléshez juthattak volna.

Fekete Mihálynak messzebbmenő művészi terve volt: hogy a legsikeresebb három darabbal átmeny Magyarországra. Dokumentálni akarta volna ezzel a magyarországi közönség előtt is a romániai magyarság sajátos, erőteljes progresszív kultúrtörékvészeit. A mai sivar művészi viszonyok között áldást jelentett volna egy olyan izmos, teremtő, izzig-érig művészembernek és pompás szervezőnek a munkája, mint amilyen Fekete Mihály. Nem firtatjuk, hogy milyen befolyások érvényesültek a hivatalos helyen történt döntés körül, de meg kell állapítanunk, hogy Fekete Mihály kérvényének visszautasítása nemcsak egy európai látókörü művész mellőzése, hanem csapás Erdély színművészetének fejlődésére.

— Pop Virgil hangversenye a katolikus gimnáziumban. Popp Virgil, a fiatal hegedűművész hangversenye október

Ügyvédi határidő napló 1933 Lepage-nai Kvár

NYOMBAN rendelve 300 lej, később 400 lej utánvétellel, vagy előfizetve franko.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vas-tagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apró-hirdetés 30 lej. Allástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetéseket díja előre fizetendő. Jelítség levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Irodának alkalmas helyiségek novem-ber elsőjére a Wesselényi utcában kiadók. Ertekezni a Gólya Aruházban.

Eladó egy teljesen új, angol mecha-nikájú Hoffmann-pianino. Str. Wilson 1/a.

Katonamentes fiatalember 7000 tanító és hitközségi jegyzőnek ajánlkozik. Cim: „Orth.” jelígere a kiadóba.

Kiadó I-ső emeleten 2 parkettes szoba irodának, vagy más hasonló célra. Fischer Úvegudvar, Regele Ferdinand 6.

Varrónó, elsőrangú francia. és angol-munkás vállalkozó nagyon olcsón a legkü-lönbféle fazonok készítését, csakis saját lakásán: Calea Victoriei (Magyar u.) 139. Hátul az udvarban.

Naponta frissen fejt kóser tehén- és bivalytej (hához szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és turó kapható Schwartz Ignácánál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

Kertes villában kiadó 2 szoba fürdő, szobás, teljesen komplett lakás. Ertekez-ni Unió Száll. Váll. Főter 4.

Kiadó üzlethelyiség. Monostori ut 94.

Főkönyvelő, volt irodavezető, tízéves gyakorlattal, elsőrendű bizonyítványok-kal órákönyvelést vállal a nap bármely szakában. Cimeket a kiadóba kér.

2 szobás komfortos, balkonos lakás ki-adó. Ertekezni Malom u. 6. sz.

Jómegjelenésű, jobbrendű zsidófeányt felvesszünk bodegába és piacra. Aurora kóser bodega. Volt Malom ucca.

HIDEGENYV

(Furnier-Kattleim) szavatolt vizálló mi-nőségben direkt gyári lerakat:

Ullmann József és Fia
veggy-import Oradea, Telefon 6-77.

Ismét kapható:
Ganz Ábrahámné
Kóser
szakácskönyve

Leszállított ára:
Lei 180

Kapható az UJ KELET könyvosz-tályában, a pénz előzetes beküldésé-vel, vagy utánvétellel

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE:
HIRDESSÉN AZ UJ KELETBEN

Már csak hat nap választ el

Román Állami sorsjáték I-ső osztályának huzásától

Október 19 és 20-án lesznek elosztva a nyeremények

2450 nyeremény 7,430.000 lei értékben

Ne mulassza el az első nagy nyereményeket 700.000, 300.000 és 100.000 leiből

Ismételjük tanácsunkat: Az intelligens játékos megkezdi a sorsjátékot az első osztállyal, hogy egyetlen egy nyereségi alkalmat el ne mulasszon az egész sorsjátékból, mely

40.000 nyereményből összesen 240.320.000 leiből áll

A legszerencsésebbek mégis csak a

BANCA ILIESCU S. A. Cluj, erdélyrészi főclárusító

sorsjegyei maradnak, melyet igazol az, hogy az előző osztályon

10,239.000 lei nyereményt promt kifizetett

Vegyen, vagy rendeljen azonnal nyerő sorsjegyet

FŐCLÁRUSÍTÓ:

Kereskedelmi Hitelintézet R. T.

Cluj-Kolozsvár, Piata Unirii (volt Mátyás király-tér No. 20.)

HIREK

— Ujabb összeütközés Berlinben a szociáldemokraták s náciák között, Berlinből jelentik: A szociáldemokraták és nemzeti szociálisták összeverekedtek s az öszszetűzés alkalmával egy nemzeti szociálista és egy szociálista rendkívül súlyosan megsbesült. A verekedés színterén 15 sebesült maradt.

— A besorozott rabbijelöltek katonakötelezettsége. A hadügyminisztérium új rendelkezésben szabályozta a hadköteles rabbik helyzetét és ezt átiratban közölte a kultuszminisztériummal, amely továbbította a rendeletet az ortodox központi irodához. A kultuszminisztérium ezzel egyidejűleg lépéseket fog tenni abban az irányban, hogy azon rabbikat, akik f. hó 30-án vizsgára jelentkeznek, ne vonulassák be szolgálatra. A hadügyminisztérium 12976. számú rendelkezéséről szóló átirat szövege a következő: Hivatkozással az önk. 69312—7643. f. é. augusztus 5-i átiratukra, van szerencsénk közölni, hogy a volt rabbik, akik feltételeesen és ideiglenesen fel lettek mentve és mint létszámon felüliek lettek hazabocsátva, akik felhagytak egyházi szolgálataikkal, de a hadsereg lajstromaiba be vannak jegyezve, azoknak ügye rendezést nyert a f. évi június 27-i 149. számú körrendelettel. Ezeket újból felvették a katonákat nyilvántartó lajstromba, követvén az illető hadosztály és beosztás kötelezettségeit és sorsát. Ami a sorozóbizottságok által feltételeesen felmentett ifjakat illeti, akik a kultuszminisztérium által jóváhagyott és évenként láttaoztatott iratok mellett nem rendelkeznek bizonylattal, hogy az ad hoc alkotott vizsgáztató bizottság előtt a rabbivizsgát letették, azok ellen szigorú ellenőrzés rendelttetett el az összes hadkiegészítők mellett valamennyi és az önk. fenti átiratukhoz mellékelte táblázatban névlegesen feltüntetettek ellen. Azok, akik nem felelnek meg az 1921-es rabbi végrehajtási utasítás feltételeinek, akiknek alkalmaztatása nincsen láttaozva s nem jelentkeztek rabbiképesítő vizsgára, azoknak feltételek felmentésük megsemmisítették és be lesznek vonulattva.

— Bessenyei Zenó lett a magyar parlament új alelnöke. Budapestről jelentik: Bessenyei Zenó lett a képviselőházi alelnök, akit 107 szavazattal választottak meg az ellenzék jelöltje, Hegymegi Kis Pál 42 szavazatával szemben.

— Influenza, torokgyulladás, az orr és garat elnyálkásodása, a mandolák megbetegedése, valamint tüdőcsueshurut esetén gondoskodják arról, hogy gromra és belei a természetes „Ferenc József” keserűviz használata által többször és alaposan kitisztassanak. Közkórházak főorvosai megállapították, hogy a Ferenc József víz lázzal járó fertőző betegségekkel is a szenvedő emberiségnek nagy szolgálatot tesz. A Ferenc József keserű víz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Nem bűnyű a halálos knock-out. Bukarestből jelentik: Érdekes elvi jelentőségű határozatot hozott az ilfovi ügyész, mely ismétellen leszögezi, hogy a sporttelepeken bekövetkezett halálesetek, amennyiben azok úgy következtek be, hogy a küzdő felek a sportszövetség által előirt szabályokat szigorúan betartották, nem tartoznak a büntetőtörvénykönyv intézkedései alá. A döntést azzal a tragikus halálesettel kapcsolatban hozta meg az ilfovi ügyész, mely annak idején országos hírességet váltott ki. A bukaresti Római Arénában július másodikán kerültek szembe egymással Vasile Stoian és Demetrescu George boxbajnokok. A meccs Vasile Stoiannak tragikus győzelmével végződött. Stoian horogütéssel knock-outolta Demetrescut, aki azonnal szörnyethalt. A haláleset ügyében azonnal megindult a vizsgálat, mely megállapította, hogy ugy Demetrescu, mint Stoian kifogástalan egészségi állapotban léptek a küzdőporondra. A verseny a boxszövetség szabályainak szigorú betartásával zajlott le és Demetrescu annak a horogütésnek következtében kapott szélütést, amelyet Stoian, teljesen szabályszerűen alkalmazott. Így az ügyész, annál is inkább, mert hasonló precedens már volt a román bűnyűi eljárások történetében, olyan vádhatározatot hozott, mely szerint Demetrescu halál esetében nem lát büncselekményt fennforogni és ezért hivatalból megszünteti az ügyben megindított eljárást.

Megnyílt a

Takarékosság rt. sorsjegyosztálya a Főtéren, a Bánffy palotában!

Vásárolja ott meg szerencsés számú osztályosorsjegyet!

Egynyolcad	125 lei
Egynegyed	250 lei
Egy fél	500 lei
Egy egész	1.000 lei

Huzás okt. 19 és 20.

Használja jól ki ezt a néhány napot!

— A negyvenedik évig nem sürgős szükségesség az egészség ápolása, mert az ifjúkor életnedűi megóvna mindenféle betegségtől. Más ez a közeledő öregségnél. Akkor óvatosságot kell folytatnunk és megfelelő szerekkel védekezni a közeledő betegségek ellen, miután a test ereje nem elég ahhoz, hogy egyedül birkózzék meg a baktériumok romboló hatásával. Ilyen szer az Urodonal, mely elősegíti az anyagcserét, megtisztítja a testet mindenféle lerakódástól, melyek bajoknak lehetnek okozói. Az Urodonal még a legyengült szervezetek működését is növeli és ezért rendkívül alkalmas a közeledő öregség megakadályozására.

A legújabb sportszenzáció. A Sport Enciklopédiája (Sport és játék). Két hatalmas lexikonkötet, 784 oldal, 500 illusztráció, 50 műmelléklet, egészségvásznon kötés, a régi 150 lej helyett tokban 248 lej Lepagenál Kvár. Postán utánvétellel portómentesen.

— 26 gyermeke volt és 80 éves életkort ért el, Berlinből jelentik: A szilészi Plauenben özvegy Haenel Vilma, egy öt évvel ezelőtt 76 éves korában elhunyt köztelverő özvegye, teljes szellemi és testi frissességben tegnap ülte meg 80. születésnapját. A házaspárnak 26 gyermeke volt, 14 fiu és 12 leány. Egyik leányuk 55 éves és 21 gyermeket hozott a világra, egyik fiuknak pedig 26 gyermeke született, 13 fiu és 13 leány.

Egy izgalmasan érdekes vasuti utazás. Körmeny Ferenc a világregény pályázat nyertese, a „Budapesti Kaland” kitűnő szerzője, „Ind. 7.15 via Bodenbach” címen írta meg legújabb regényét. 215 oldal 32 lej. Lepagenál Kolozsvár. Küldje be bélyegben és portómentesen kapja. A 32 lejes sorozatban van még: Fayard: Szeretni győtrelem, Szederkényi: Felsza badultak. Kérjen jegyzéket Lepagetől.

Megrázó lelki élmények, lenyűgöző látások. Szomorj Dezső Gyuri című új regénye. A lélek kalandjainak legnagyobb ábrázoló közé tartozik Szomorj Dezső. A regény 260 oldal, remek fehér papíron, díszes vászonkötésben 68 lej. A sorozat tízedik kötete ez. Postán utánvétellel, bekküldve franco küldi Lepage Kolozsvár. Kérje Lepagetől a teljes sorozat jegyzékét.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Huszzáalékos fizetésredukciót és a dohánymonopól árainak fel-emelését követelték a kormánytól a külföldi szakértők

Madgearu és Lugosanu még mindig tárgyal a külföldi hitelezőkkel. Revízió alá veszik az 1924 óta történt tisztviselői kinevezéseket

Október 20-ikán Párizsban konferenciára ülnek össze Románia hitelezői

Bucuresti-Bukarest, október 12. (Az Uj Kelet tud.) A kormány és a Népszövetség között a pénzügyi együttműködésre vonatkozó tárgyalások még nem tekinthetők véglegesen megszakítottak. November elejéig kellő idő áll a kormány rendelkezésére, hogy a népszövetségi szakértők által felállított feltételek teljesíthetőségét tanulmányozza. Ezekről a feltételekről igen érdekes részletek kerülnek nyilvánosságra. A szakértők szerint 1 milliárd 75 millió lejese bevételi pluszt kell a kormánynak a következő módon elérnie:

Mit kérnek a szakértők

A dohánymonopól jövedelmének 200 millióval való fokozása.

A szeszmonopól 260 millió bevételi többlete.

A forgalmi adó 40-80 millió lejjel való emelése.

Büntetések és örökösödési illetékek behajtása: 100 millió.

Bevételi többlet az állami petróleum-járadéknál: 60 millió.

A kormány érdemei

Ezenkívül a tisztviselői fizetések és a nyugdíjak 10 százalékkal való redukálása, valamint az illegálisan kinevezett tisztviselők elbocsátása is szerepelt a szakértők követelése között. Ezek révén 360 millió lejt reméltek a szakértők realizálni. Természetes dolog, hogy a kormány e kérések legtöbbit teljesíthetetlennek találta. Egyebek között, hogy hogyan lehetne például a dohánymonopól bevételét a mai válságos viszonyok között 20 millió lejjel fokozni?

A bukaresti lapok mindenesetre megállapítják, hogy pénzügyi téren a kormány dicséretreméltó tevékenységet fejtett ki. Mironescu pénzügyminiszter rendszeresen fizette a tisztviselőket és nyugdíjásokat, ezenkívül jelentős összegeket bocsátott a hadügyminisztérium rendelkezésére az állam szállítóinak kifizetésére.

Az év végéig nem lesz redukció?

Ma délelőtt 11-kor Mironescu pénzügyminiszter lakásán értekezletet tartott az a bizottság, amelyet a kormány küldött ki a költségvetés redukciójának végrehajtására. A pénzügyminiszteren kívül Mirto, Crisan és Ghelmegeanu tagjai a bizottságnak, amely megvizsgálta a sürgős pénzügyi intézkedésekről megszavazott törvény alkalmazásának lehetőségét. Megvizsgálták, hogy milyen költségvetési tételre lehetne redukálni és erre nézve bizonyos normákat állítottak fel. Elhatározták, hogy a pénzügyminiszter fel fogja hívni az összes minisztériumokat, hogy a normák szemellett tartásával megfelelő proposíciókat tegyenek anyagi és személyi kiadásaik csökkentésére. Az Adeverul szerint a fizetésredukció kérdésében elhatározta a bizottság, hogy

létszám csökkentésig a fizetések érintetlenek maradnak úgy ebben a hónapban, mint — ha lehetséges — az év végéig.

A jövő évi fizetések kérdése a jövőtől függ és az akkori körülményeknek megfelelően lesz megállapítva.

A pénzügyminiszter egyébként a következő kommunikáltette közzé: Egy reggeli lap azt írja, hogy Miro-

nescu tanulmányozza a fizetések 20 százalékos leszállítását, amit az új költségvetési évben még további 15 százalékos csökkentés fog követni. Fel vagyunk hatalmazva, hogy e riasztó híreket a legkategorikusabban megcáfoljuk. A pénzügyminiszter, aki az állami bevételek biztosításával és a kiadások redukációjával foglalkozik, tanulmányozza a tisztviselői fizetés redukciójának a problémáját, de

ez a redukció, mint azt a miniszter a parlamentben is kijelentette, csak szerény keretek között mozgatható, érintetlenül hagyva bizonyos minimumot és azon felül is legfeljebb 5-12 százalékot tehet ki.

Mironescu azonban más uton is foglalkozott a kiadások redukációjával és ezért a fizetések kérdésénél jobban nem is tárgyalta.

Revideálják a kinevezéseket

A Dimineata szerint az új pénzügyi intézkedésekről szóló törvény hatályba lépése következtében a pénzügyminiszter átiratot intézett az összes minisztériumokhoz, kérve, állítsák össze sürgősen azoknak a tisztviselőknak a névsorát, akiket 1924 óta neveztek ki az államhoz. A listákat speciális bizottságok fogják felülvizsgálni és az összes törvénytelenül vagy szabálytalanul történt kinevezéseket megsemmisítik. Kérdés azonban, mit tekintenek törvény-

telen kinevezésnek és hol vannak azok a kritériumok, amelyek ebben a tekintetben irányadók lesznek. A lap szerint a tisztviselői statutumokat kell elővenni és azok szerint eljárni, nehogy különböző protekciók érvényesüljenek majd, ha már ez az operáció feltétlenül szükséges.

A Madgearu és Lugosanu tárgyalásairól érkezett újabb jelentések szerint a főhitelezők hozzájárultak ahhoz, hogy Romániával együttesen megvizsgálják az ország fizetőképességét. Az Adeverul szerint, amely a hírt közli, a közvetlen tárgyalások október 20-án kezdődnek Párizsban egy konferencia formájában, amelynek tárgyát fogja képezni Románia adósságainak felbecsülése és megfelelő fizetési módok megállapítása. A vonatkozó terveket egyelőre teljes diszkrécióval kezelik. A főcél az, hogy a hitelezőket és a román járadékpirokok birtokosait ne érje kár a papírok névértékeinek csökkentésével, másik cél pedig, hogy a tárgyalásokat összehangba hozzák a Népszövetség pénzügyi bizottságának álláspontjával. Arról volna szó, hogy megújítanák a Banca Nationala mellett működő pénzügyi szakértő mandátumát az első stabilizációs kölcsön szerződésében megállapított hatáskörrel. A helyzet Genfben is határozottan javult és minden kilátás megvan arra, hogy sikerül megfelelő eredményt elérni.

Titulescu kijelentette Párizsban, hogy véglegesen vállalja a külügyminiszterséget

Megegyezés Herriot és Titulescu között a szovjettel szembeni politika kérdésében

Bucuresti-Bukarest, október 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Párizsi távirat szerint Titulescu tegnap másfélórás kihallgatáson volt Herriot-nál. Az audiencia végeztével kijelentette az

újságíróknak, hogy tényleg véglegesen vállalta a külügyminiszteri tisztséget. Herriotval azokról a problémákról tárgyalt, amelyek a két mély baráti viszonyban élő országot közösen foglal-

... igen, igen, de nem az a fontos, hogy ÖFENSÉGE SZÓRAKOZIK Fífvél és házasságra lép Máriaival. Hanem az a fontos, hogy ezeket a szerepeket Georg Alexander, Trude Berliner és Lien Deyers játsszák. Az anyahercegnő zsarnoksága alatt nyögő nagyherceg (Else Reval és Hans Junkermann), Halmay Tibor Peterje, Tasnády Mária, „Miss Magyarország” Zofeja, csodás muzsika, táncok, éneklágerek a világhírű WESTERN

ELECTRIC vetítőgépek tökéletes visszaadásában a szombaton, okt. 15-én délután 5 órakor az Iparkamara új palotájában ünnepélyes keretek között megnyíló ROYAL mozgóban

koztatják. Ma este utazik haza, de előzőleg még egy találkozója lesz a francia miniszterelnökkel.

Az Europress szerint Herriot és Titulescu hosszú megbeszélésének fő tárgyát az orosz kérdés képezte. Titulescu kifejtette ismert álláspontját, mire Herriot rámutatott arra, hogy Franciaország számára igen kívánatos volna, hogy a balti államoktól kezdve egész Romániáig valamennyi állam

megnemtamadási szerződést kössön Oroszországgal és így egy keleti Locarno jönne létre, amely Európa e részének teljes biztonságát nyújtana.

Az összes párizsi lapok behatóan foglalkoznak Titulescu és Herriot találkozásával. A Le Journal meglepéssel regisztrálja, hogy a nézeteltérések a szovjeteket illetően, el vannak oszlatva és a román-francia kapcsolatok még szorosabbá válnak. Az eredmény, hogy 1. Franciaország nem erőtlen Romániát a megnemtamadási szerződés aláírására. 2. Románia nem helyezkedik szembe azzal, hogy a lengyel-orosz megnemtamadási egyezmény életbe lépjen, miután ez nem érinti a lengyel-francia-román szövetségi szerződést. Titulescu kimutata Herriot előtt, hogy Románia szívesen aláírja Oroszországgal a paktumot, de nem fogadhat el olyan szöveget, amely gyengíti a Briand-Kellog egyezményt és kétségesse tehetné Beszarabia ügyét.

A polgári államok összeomlását jósolja Manoillescu

A romániai mérnökök brassói kongresszusán a politikai folytonosságot és a gazdasági élet racionalizálását követelték

Brasov-Brassó, október 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Politikai körökben is nagy érdeklődéssel kommentálják azokat a kijelentéseket, amelyeket Manoillescu volt iparügyi miniszter tett a romániai mérnökök brassói kongresszusán. Manoillescu kijelentette többek között, hogy Románia nagy hibát követ el, midőn az ipari racionalizálás terén nem igyekszik Szovjetországgal példáját követni. A krízis következtében még jónéhány polgári állam fog összeomlani és úgy látszik, hogy a mai idők imperatívusza a kommunizmus.

A kongresszuson egyébként érdekes határozati javaslatot fogadtak el:

A mérnökök országos kongresszusa határozati javaslatot fogadott el, amely megállapítja, hogy Románia állampolitikája nélkülül a kontinuitást és hűjjával van egy összefüggő koncepciónak. Racionalizálásra, állandóságra és egységes irányra van szükség, úgy az állampolitikában, mint a gazdasági politikában. A mérnökök szövetsége megbizsa az AGIR elnökségét, hogy megfelelő javaslatokat dolgozzon ki az ország gazdasági politikájának racionalizálásának érdekében és a javaslatokat a mérnökök legközelebbi országos kongresszusa elé terjessze.

Frigyes V. imos extrónörökös Németország kormányzója akar lenni?

Berlin, október 12. A Vorwaerts szociáldemokrata napilap szerint Frigyes Vilmos extrónörökös előkészületeket tesz arra, hogy Németország kormányzójává legyen s a monarchia visszaállításának útját egyengesse. A birodalmi kormány részéről kitalálásnak minősítik a hirádat, amelynek nincs semmi alapja.

A béke dokumentumai

London, október 12. A Shantung félszigeten dúló polgárháború miatt a japán haditengerészet 4 hadihajót rendelt Csingtau kikötője elé. Hankau környékén kínai kormánycsapatok visszavetették a kínai vörös hadtestet s állandó harc közben utána nyomulnak a déli kommunisták seregének.

FRATERNITAS Könyv. és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Sztrada Baron Pop (v. Brasov) a.) 18. sz. Telefon 3-11

Taxa post. plátite in No. 124.71

da Baron Telefon: 3 Havonta 1 évre 600, e földre: Ha félre: 6, c detések díj KELET" zsidóság keink után rás megjel

Szukkot

A nagysu az újv és sága után ségre mive jaink állana aratás és ünneplése. ünnep, a z tője.

Hét napon sátrakban l Emlékeztető hanem arra támasszunk sük szükség telenségig eszrog és piántálódjék adó imákat ünnep szuk jobban át n ban, amikor szükebb ü testvéríbb ü Kívánunk kot bufelejt nehéz átmen

Amit leg

Nap-nap t dákát tesz rendőrappar Legalább akadályozta amennyi jó szágban. Pedig a h pet volnának netesen Juni elnöke.

A pénzhar zabot hegyez A volt ugyancsak a tők, akik biz kiéhezett per fogadnak be még hiányzó sages vérkeri Nem is vo biztosítani eg hamisítónak. Infláció né csak egy, má jó hamispenz Sok milder gális cseleke

Mégegysz

Titulescu h Vajjon mit vagy békét? Ma még se Titulescu is, híresztelik, ho eltérés, sine ketten mást b

A genfi köv Vaida magáé Vaida ugyane

Ezért gyanu Vaida felaj ügyi tárcát, n kénytelen legy külügyi állasp fogadta ezt a külügyminiszl amit ő akar.

Nem vették a Titulescu-ké

Pedig ideje A közvélemé tulescu-kérdés

Békéljenek végleg, de leh

Intézzék el a tüzzék napire

Talán azt, h miből fogunk